

บทที่ ๓

การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินโดยธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

จากประวัติและวิวัฒนาการของการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินในประเทศไทยจะเห็นได้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในครั้งแรกตั้งแต่ปี ๒๔๔๔ หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์และวิธีการอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างกว้างขวางและเหมาะสม และเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้จนถึงปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖) ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการในรูปของการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินและรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินรวม ๔ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- ก. การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินเพื่อการส่งออก
- ข. การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินเพื่อกิจการอุตสาหกรรม
- ค. การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินเพื่อกิจการทางเกษตร
- ง. การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินกรณีพิเศษ

สำหรับรายละเอียดของการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินแต่ละประเภทมีดังต่อไปนี้

การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินเพื่อการส่งออก

- ก. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออกทั่วไป

ธนาคารแห่งประเทศไทยเล็งเห็นว่าการส่งสินค้าออกเพื่อให้ได้เงินตราต่างประเทศมาใช้พัฒนาประเทศเป็นสิ่งสำคัญ จึงเริ่มให้การสนับสนุนแก่ผู้ส่งออกโดยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินเพื่อการส่งออกเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๔๔๔ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้ส่งออกมีต้นทุนต่ำ สามารถส่งสินค้าไปแข่งกับต่างประเทศได้มาก ทำให้ได้เงินตราต่างประเทศเข้ามาพัฒนาประเทศได้เพิ่มขึ้น การให้ความช่วยเหลือในครั้งแรกไม่ได้ออกเป็นระเบียบ แต่ออกเป็นในรูปประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย หลังจากนั้นได้มีการประกาศใช้ระเบียบครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๑ ต่อมาได้มีการออกระเบียบเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบฉบับแรกอีก ๔ ฉบับ สำหรับ

ระเบียบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๔ โดยได้ประกาศยกเลิกระเบียบเก่าทั้ง ๔ ฉบับเสีย และเพื่อให้การอนุเคราะห์ผู้ส่งออกเป็นไปโดยเหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบฯ พ.ศ. ๒๕๑๔ อีกรวม ๖ ครั้ง สำหรับระเบียบทั้ง ๗ ฉบับ มีรายละเอียดสรุปดังนี้

ข้อ ๑. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก ซึ่งออกเป็นเงินบาทตามแบบแนบท้ายระเบียบ ดังต่อไปนี้

- ก. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้เป็นผู้ออก
- ข. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าอันสุจริต และออกตาม
 - (๑) เลตเตอร์ออฟเครดิตชนิดเพิกถอนไม่ได้ที่เปิดมาเป็นค่าสินค้า
 - (๒) สัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้าที่ได้รับจากผู้ส่งสินค้าในต่างประเทศ
 - (๓) ตัวแลกเงินซึ่งเกิดจากการส่งสินค้าออกที่มีกำหนดเวลาชำระเงิน (Usance Export Bill)
 - (๔) ใบรับฝากสินค้าหรือเอกสาร ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงว่ามีสินค้าที่จะส่งออกเก็บรักษาไว้ในสถานที่เก็บรักษาสินค้าที่ธนาคารพาณิชย์ให้ความเชื่อถือ และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความเห็นชอบแล้ว
 - (๕) เลตเตอร์ออฟเครดิตชนิดเพิกถอนไม่ได้ที่เปิดมาเป็นค่าสินค้าซึ่งได้มีใบรับฝากสินค้าที่ได้นำมาประกอบการออกตั๋วสัญญาใช้เงินซึ่งได้นำมาขายช่วงลดตาม (๔) และได้มีการชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้นั้นแล้ว

ค. ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินวันที่ผู้ส่งออกจะได้รับชำระค่าสินค้า แต่จะต้องไม่เกิน ๑๔๐ วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด ถ้ามีการออกตัวแลกเงินชนิดจ่ายเมื่อเห็นส่งไปเรียกเก็บตามข้อ ๑ ข.(๒) หรือ (๔) ให้ถือว่ามีการชำระเงินไม่เกิน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ออกตัวแลกเงิน สำหรับตัวแลกเงินชนิดมีกำหนดเวลา (Usance -

Export Bill) ให้ถือว่าได้มีการชำระเงินไม่เกิน ๑๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดชำระเงินตามตั๋วแลกเงิน

ง. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้ซื้อลดไว้ในอัตราส่วนลดไม่เกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด^๑ โดยไม่มีการเรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม และจำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินต้องไม่สูงกว่าจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้ผู้ออกตั๋วกู้ยืม และมีการสลักหลังของธนาคารพาณิชย์โอนตั๋วสัญญาใช้เงินให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ในกรณีที่เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามตั๋วแลกเงินที่มีกำหนดเวลาชำระเงิน (Usance Export Bill) ซึ่งธนาคารพาณิชย์ได้ซื้อไว้เพื่อส่งไปเรียกเก็บเงินจากต่างประเทศ ผลประโยชน์จากการซื้อตั๋วแลกเงินนั้น เฉพาะส่วนที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินดังกล่าวจะต้องไม่เกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินไว้จากผู้ออกตั๋ว

ข้อ ๒. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินตามข้อ ๑. ในอัตราตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง อัตรารับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก^๒ ซึ่งมีผลบังคับอยู่ ณ วันที่รับช่วงซื้อลด เป็นจำนวนเงินไม่เกินอัตราดังต่อไปนี้

- ก. ร้อยละ ๔๐ ของจำนวนเงินตามตั๋วแลกเงิน
- ข. ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินตาม เลตเตอร์ออฟเครดิต
- ค. ร้อยละ ๗๐ ของจำนวนเงินตามสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้า
- ง. ร้อยละ ๔๐ ของมูลค่าสินค้าในใบรับฝากสินค้าเพื่อส่งออกตามหลักฐานที่ธนาคารพาณิชย์ประเมิน ซึ่งต้องไม่สูงกว่าราคาตลาดของสินค้านั้น ๆ
- จ. ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินตาม เลตเตอร์ออฟเครดิตสำหรับตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามข้อ ๑ ข.(๕) แต่ต้องไม่เกินร้อยละ ๘๐ ของมูลค่าสินค้า โดยคำนวณจากปริมาณสินค้าคงเหลือในใบรับฝากสินค้าตามราคาต่อหน่วยในเลตเตอร์ออฟเครดิต

^๑ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้ กำหนดอัตราส่วนลดไว้ไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี

^๒ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดไว้ในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี

การคำนวณเงินตราต่างประเทศ เทียบ เป็นบาท ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เกี่ยวกับการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก^๑ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน

ข้อ ๓. ธนาคารพาณิชย์ที่จะขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินอัน เกิดจากการส่งสินค้าออกแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ต้องปฏิบัติและยินยอมรับพันธะหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. ต้องขออนุมัติต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ผู้ที่ประสงค์จะออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามระเบียบนี้ เป็นผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

ข. ต้องตรวจสอบและรับรองว่า

(๑) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายช่วงลดนั้น เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ถูกต้องตรงตามข้อ ๑. และข้อ ๒. ทุกประการ

(๒) จำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายช่วงลด เมื่อรวมกับจำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินฉบับอื่นที่ออกโดยใช้เอกสารชุดเดียวกัน ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดไว้ (ถ้าหากมี) จะต้องไม่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในข้อ ๒.

(๓) ระยะเวลาที่ขอความอนุเคราะห์ตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายช่วงลด เมื่อรวมกับระยะเวลาที่ได้รับความอนุเคราะห์ตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดไว้แล้ว สำหรับสินค้าจำนวนเดียวกันต้องไม่เกินกว่า ๑๘๐ วัน

(๔) มีสินค้าเป็นจำนวนครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในใบรับฝากสินค้าที่นำมาออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามข้อ ๑ ข.(๔) หรือที่ระบุไว้ในเอกสารที่ธนาคารพาณิชย์รับรองตาม (ค) ตลอดเวลาจนกว่าจะจัดส่งสินค้านั้นออก

ค. ต้องจัดส่ง เอกสารแสดงรายการจัดซื้อสินค้าที่ธนาคารพาณิชย์รับรองตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ และ เอกสารประกอบอื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะ เห็นสมควร

^๑ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ๒๒ บาท ต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ถ้าเป็นเงินสกุลอื่นให้ใช้ค่าเทียบเท่า (มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๒๕)

ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน ๔๐ วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามข้อ ๑ ข.(๑) หรือ (๒) โดยธนาคารพาณิชย์ต้องรับรองว่ามีสินค้าเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าที่ระบุในเอกสารประกอบตั๋วสัญญาใช้เงินสำหรับกรณีที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นจำนวนเงินไม่เต็มตามที่กำหนดในข้อ ๒. ธนาคารพาณิชย์ต้องรับรองว่ามีสินค้า เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าสัดส่วนของจำนวนดังกล่าว

ง. ต้องจัดให้ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินส่งสินค้าออกไม่เกินวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดและเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ได้ขายช่วงลดโดยคำนวณจากราคาและปริมาณที่กำหนดในเลตเตอร์ออฟเครดิต สัญญาซื้อขาย คำสั่งซื้อสินค้าหรือใบรับฝากสินค้าแล้วแต่กรณี และธนาคารพาณิชย์ต้องจัดส่งหลักฐานการส่งสินค้าออกให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนด

สำหรับกรณีตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามข้อ ๑ ข.(๓) ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดส่งหลักฐานการรับชำระเงินตราต่างประเทศให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับชำระหนี้ตาม จ. หรือวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดชำระแล้วแต่กรณี

จ. เมื่อผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินได้รับชำระค่าสินค้าไม่ว่าจะเต็มจำนวนหรือบางส่วนก่อนวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดก็ดี หรือในกรณีที่ถือว่ามี การได้รับชำระค่าสินค้าตามข้อ ๑ ค. ก็ดี ธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ และต้องชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทั้งหมดหรือบางส่วนตามสัดส่วนที่ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินได้รับชำระหรือถือว่าได้รับชำระแล้วแต่กรณีภายใน ๒ วันทำงาน นับจากวันที่ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินได้รับชำระหรือถือว่าได้รับชำระแล้วแต่กรณี โดยธนาคารพาณิชย์ต้องทำหนังสือขอชำระหนี้ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

เมื่อได้รับชำระหนี้ตามข้อนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจ่ายส่วนลดสำหรับจำนวนเงินที่ชำระคืนนั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์บางส่วนตามสัดส่วนในอัตราที่รับช่วงซื้อลดได้

ฉ. ต้องทำหนังสือแสดงความยินยอมตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เพื่อชำระหนี้อื่นที่เกิดขึ้น เนื่องจากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความอนุเคราะห์ตามระเบียบนี้

ในกรณีที่บัญชี เงินฝากของธนาคารพาณิชย์มีจำนวนไม่พอหักชำระหนี้ดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์ต้องยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดการจำหน่ายทรัพย์สินอย่างอื่นของธนาคาร ที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นสมควรได้ทันที เพื่อให้ได้เงินมา ชำระหนี้ดังกล่าว

ข้อ ๔. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิด เบี้ยปรับจากธนาคารพาณิชย์สำหรับการฝ่าฝืน ระเบียบดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ขายช่วงลดแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ไม่เป็นไปตามที่ธนาคารพาณิชย์รับรองในข้อ ๓ ข.(๑) (๒) (๓) หรือ (๔) หรือในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดในข้อ ๓ ค. หรือในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่ส่งหลักฐานการรับชำระ เงินตราต่างประเทศให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในกำหนดตามข้อ ๓ ง. วรรคสอง หรือในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่แจ้งหรือไม่ชำระหนี้ตามที่กำหนดในข้อ ๓ ค. ไม่ว่าจะ เป็นเพราะความล่าช้าของผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินหรือของธนาคารพาณิชย์เอง ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิด เบี้ยปรับในอัตรา ร้อยละ ๑๑ ต่อปี ตามจำนวนเงินและระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่ไม่มีสินค้าครบถ้วนตามที่ธนาคารพาณิชย์รับรองไว้ในข้อ ๓ ข.(๔) นอกจากจะคิด เบี้ยปรับตามวรรคหนึ่งแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิด เบี้ยปรับจากธนาคารพาณิชย์ ผู้ขายช่วงลดโดยตรง เพิ่มขึ้นอีกในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี ตามจำนวนเงินและระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง โดยธนาคารพาณิชย์จะ เรียก เบี้ยปรับสำหรับกรณีนี้จากผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินมิได้

(๒) ในกรณีที่ผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินไม่ส่งสินค้าออกให้ตรงตามที่กำหนดในระเบียบ นี้ หรือธนาคารพาณิชย์ไม่ส่งหลักฐานการส่งสินค้าออกมาภายในกำหนดตามข้อ ๓ ง. วรรคหนึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิด เบี้ยปรับในอัตราร้อยละ ๑๑ ต่อปี ตามจำนวนเงินและระยะเวลาที่ เกี่ยวข้อง

สำหรับกรณีที่มีการชำระ เงินตามตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามใบรับฝากสินค้า ส่วนที่ยังมิได้ส่งสินค้าออกตามข้อ ๓ ง. วรรคหนึ่งแล้ว และได้มีการออกตัวสัญญาใช้เงินตาม เลตเตอร์ ออฟเครดิตตามข้อ ๑ ข.(๔) แทน ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิด เบี้ยปรับตามวรรคหนึ่งตั้งแต่วันที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามใบรับฝากสินค้า

(๓) ในกรณีที่ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินไม่ส่งสินค้าส่วนที่ไม่ได้แสดงไว้ในเอกสาร ตามข้อ ๓ ค. ภายในเวลาที่กำหนดในข้อ ๓ ง. วรรคหนึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิด เบี้ยปรับ ในอัตราร้อยละ ๑๑ ต่อปี ตามสัดส่วนจำนวนเงินในตั๋วสัญญาใช้เงินที่ไม่ได้ส่งออกกับระยะเวลาตั้งแต่ วันที่ ๔๑ นับจากวันที่นำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดจนถึงวันที่มีการชำระ เงินตามตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนด

(๔) ในกรณีตาม (๒) หรือ (๓) ถ้าธนาคารพาณิชย์ได้จัดส่งคำชี้แจงพร้อมทั้ง แสดงหลักฐานของผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย ภายใน ๔๐ วัน นับแต่วันที่ ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดแสดงสาเหตุที่ส่งออกไม่ได้ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเป็นที่ พอใจว่าการที่ส่งออกไม่ได้นั้นมีใช้ความผิดของผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิด เบี้ยปรับในอัตราร้อยละ ๘ ต่อปี ตามจำนวนเงินกับระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง แต่กรณีที่ธนาคารแห่ง ประเทศไทยได้หัก เบี้ยปรับตามอัตราใน (๒) หรือ (๓) ไว้แล้วก็จะคืน เบี้ยปรับในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปีตามจำนวนเงินกับระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง

(๕) ในกรณีที่ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินสามารถส่งออกซึ่งสินค้าส่วนที่ยังไม่ได้ส่งออก ตาม (๒) หรือ (๓) ได้ภายใน ๔๐ วัน นับแต่วันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนด และธนาคารพาณิชย์ได้ ส่งหลักฐานการส่งออกของผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินมากับคู่มือฉบับ ลป. ๖๑ ที่เกี่ยวกับสินค้านั้น พร้อมกับ ยื่นหนังสือขอคืน เบี้ยปรับตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ต่อธนาคารแห่งประเทศไทยภายในกำหนดเวลา ดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคืน เบี้ยปรับให้ตามจำนวนที่ได้หักไว้ใน (๒) หรือ (๓) แล้วแต่ กรณี

ถ้าเหตุที่ธนาคารพาณิชย์ต้องเสีย เบี้ยปรับเกิดขึ้น เพราะความผิดของผู้ออก ตั๋วสัญญาใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์จะเรียก เบี้ยปรับจากผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินได้ไม่ เกินอัตราที่ธนาคาร แห่งประเทศไทยเก็บจากธนาคารพาณิชย์ และถ้าหากธนาคารแห่งประเทศไทยคืน เบี้ยปรับให้แก่ ธนาคารพาณิชย์ในอัตราเท่าใด ธนาคารพาณิชย์ต้องคืน เบี้ยปรับดังกล่าวให้แก่ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ในอัตราเดียวกัน

ข้อ ๕. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิที่จะไม่รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินหรือลด จำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือลดวงเงินที่จะรับช่วงซื้อลดก็ได้ โดยเฉพาะเมื่อมีการผิดอย่างหนึ่ง อย่างใดดังต่อไปนี้

- ก. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่จะขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินนั้น ปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์
- ข. เมื่อได้มีการจำหน่ายทรัพย์สินของธนาคารพาณิชย์
- ค. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบประการใดประการหนึ่ง หรือมีพฤติการณ์ในทำนองที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของระเบียบนี้

ข้อ ๖. ผู้ส่งออกที่ได้รับอนุมัติให้เป็นผู้ส่งออกพึง เชื่อถือได้อยู่แล้ว ให้ถือว่าเป็นผู้ส่งออกพึง เชื่อถือได้ตามระเบียบการนี้ต่อไป

ข. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าอุตสาหกรรมออก

ด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดเป็นนโยบายที่จะส่งเสริมการส่งสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตในประเทศออกไปขายต่างประเทศให้มากขึ้น ดังนั้น เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ธนาคารจึงได้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ส่งออกซึ่งสินค้าอุตสาหกรรมที่มีเงื่อนไขการชำระเงินค่าสินค้าเกิน ๑๕๐ วัน เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยได้ออกเป็นหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ถึงผู้จัดการธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร ที่ นล.(ว) ๒๔/๒๕๒๑ เรื่อง การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าอุตสาหกรรมออก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย จะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตาม เลตเตอร์ออฟเครดิต สัญญาซื้อขาย คำสั่งซื้อสินค้า หรือตัวแลกเงิน ซึ่งเกิดจากการส่งสินค้าออกที่มีกำหนดเวลาชำระเงิน (Usance Export Bill) คราวละไม่เกิน ๑๕๐ วัน แต่ตัวสัญญาใช้เงินฉบับสุดท้ายที่จะรับช่วงซื้อลดต้องถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินวันที่ผู้ส่งออกจะได้รับชำระค่าสินค้า

ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะให้ผู้ส่งออกได้รับความอนุเคราะห์ เป็นกรณีพิเศษดังกล่าว จะต้องขอรับอนุมัติจากธนาคารแห่งประเทศไทยตามแบบแนบท้ายหนังสือนี้ และจะต้องปฏิบัติและยินยอมตามเงื่อนไขอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ ทุกประการ

ค. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออกจากผู้ส่งออกรายใหม่และรายย่อย

เพื่อช่วย เหลือผู้ส่งออกรายใหม่และรายย่อยให้มี เงินทุนหมุนเวียนไปใช้ในการดำเนินการ ส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ธนาคารจึงจะให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ส่งออก รายย่อยที่ไม่เคยได้รับความอนุเคราะห์จากธนาคาร เป็นกรณีพิเศษเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในระเบียบ ธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยได้ออกเป็นหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๑ ถึง ผู้จัดการธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร ที่ นล.(ว) ๖๐/๒๕๒๑ เรื่อง การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน ที่เกิดจากการส่งสินค้าออกจากผู้ส่งออกรายใหม่และรายย่อย ซึ่งมีหลักเกณฑ์และรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่ผู้ส่งออกรายย่อย เป็นผู้ออก ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจาก การส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยมีข้อกำหนดเพิ่มเติมดังนี้

๑.๑ เพิ่มจำนวนเงินการออกตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามตัวแลกเงิน ให้เป็น ไม่เกินร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนเงินตามตัวแลกเงิน

๑.๒ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินจากผู้ส่งออก รายย่อยแต่ละรายไม่เกินวงเงินหมุนเวียน ๕๐๐,๐๐๐.- บาท

๑.๓ ผู้ส่งออกรายย่อยจะขอรับอนุเคราะห์ผ่านธนาคารพาณิชย์ได้ เพียง แห่งเดียวในขณะใดขณะหนึ่ง

๒. ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะให้ผู้ส่งออกรายใหม่และรายย่อยได้รับอนุเคราะห์ ตามหนังสือนี้ ต้องปฏิบัติและยินยอมตามเงื่อนไขอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ ทุกประการ

ง. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออกของบริษัทการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับ การส่งเสริม

เพื่อเป็นการส่งเสริมการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้นธนาคาร แห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์แก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศ เป็นกรณีพิเศษเพิ่มเติมจาก

ที่กำหนดไว้ในระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยได้ออกเป็นหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๒ ถึงผู้จัดการธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารที่ ธปท.นล.(ว) ๓๕/๒๕๒๒ เรื่อง การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออกของบริษัทการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริม ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมตามความหนังสือที่ ธปท.นล.(ว) ๑๗๕๖/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๓ ดังมีรายละเอียดและหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. บริษัทการค้าระหว่างประเทศที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับความอนุเคราะห์ตามหนังสือนี้ ต้องเป็นบริษัทการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมและต้องเป็นบริษัทที่ส่งสินค้าประเภทอื่นที่มีได้ปรากฏในบัญชีที่ ๑ และบัญชีที่ ๒ ของบัญชีแนบท้ายประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๔๐/๒๕๒๑ เรื่อง การให้การส่งเสริมบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

๒. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์แก่บริษัทตามข้อ ๑. โดยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าดังกล่าวนั้น เป็นจำนวนเงินไม่เกินอัตราดังต่อไปนี้ อันเป็นการให้ความอนุเคราะห์เพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้เดิม

- ก. ร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินตาม เลต เตอร์ออฟเครดิต
- ข. ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินตามสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้า
- ค. ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนเงินตามตัวแลกเงิน
- ง. ร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าสินค้าในใบรับฝากสินค้าตามหลักฐานที่ธนาคารพาณิชย์ประเมิน

๓. ธนาคารพาณิชย์ใดประสงค์จะให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมได้รับอนุเคราะห์ เป็นกรณีพิเศษตามหนังสือนี้ ต้องทำหนังสือขออนุมัติต่อธนาคารแห่งประเทศไทยตามแบบแนบท้ายหนังสือนี้ และต้องปฏิบัติและยินยอมตามเงื่อนไขอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ ทุกประการด้วย

จ. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออกของผู้ส่งออกที่ใช้บริการ เรือไทย

เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจการพาณิชย์นาวีไทย ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์ เป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ส่งออกที่ใช้บริการ เรือไทยส่งสินค้าออกสำหรับการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยได้ออกเป็นหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๕ ถึงผู้จัดการธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร ที่ ธปท.นล.(ว) ๑๑๕๘/๒๕๒๕ เรื่อง การให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ส่งออกที่ใช้บริการ เรือไทย ซึ่งมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพิ่มเติมจากระเบียบดังกล่าว ดังนี้

๑. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน เป็นจำนวนเงินเพิ่มขึ้นอีกไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของจำนวนเงินตามแต่ละ เอกสารที่นำมาประกอบตัวสัญญาใช้เงินที่กำหนดในข้อ ๒. แห่งระเบียบดังกล่าว

๒. ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะให้ผู้ส่งออกได้รับความอนุเคราะห์ตามข้อ ๑. ต้องทำหนังสือขออนุมัติต่อธนาคารแห่งประเทศไทยตามแบบแนบท้ายหนังสือนี้

๓. ธนาคารพาณิชย์ต้องส่งสำเนาหรือรูปถ่าย เอกสารใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading) ที่เกี่ยวข้องที่ธนาคารพาณิชย์รับรองความถูกต้องไปให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดชำระ

ในกรณีที่เป็นการขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามตัวแลกเงิน ธนาคารพาณิชย์ต้องส่งสำเนาหรือรูปถ่าย เอกสารใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading) ที่เกี่ยวข้องที่ธนาคารพาณิชย์รับรองความถูกต้องประกอบมากับตัวสัญญาใช้เงินด้วย

ธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ ๑๑ ต่อปี สำหรับจำนวนเงินที่ได้รับเพิ่มขึ้นตามที่กล่าวใน ข้อ ๑. แห่งหนังสือนี้กับระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง

๔. ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะให้ผู้ส่งออกได้รับความอนุเคราะห์ตามหนังสือนี้ ต้องปฏิบัติและยินยอมตามเงื่อนไขในหนังสือนี้และที่กำหนดในระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกประการ

การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินเพื่อกิจการอุตสาหกรรม

ก. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมทั่วไป

ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมอันจะนำมาซึ่งความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้ให้บริการทางด้านนี้ตามระเบียบรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินอันเนื่องจากการซื้อวัตถุดิบเพื่อการอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ และในปี ๒๕๐๗ ก็ได้ประกาศใช้ระเบียบการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินอันเนื่องมาจากผู้ประกอบอุตสาหกรรมได้ผ่อนเวลาชำระเงินให้แก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของตนไปจำหน่าย โดยมีวัตถุประสงค์จะส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมภายในประเทศให้มีเงินทุนหมุนเวียนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ อันจะทำให้ลดต้นทุนการผลิตลงไปได้บ้าง ต่อมาได้ปรับปรุงแก้ไขวิธีการช่วยเหลือกิจการอุตสาหกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยประกาศใช้ระเบียบการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขึ้นแทน เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๒^๑ และเพื่อให้การอนุเคราะห์ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นไปโดยกว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะทำให้ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมสามารถผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในราคาที่ต่ำ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ยกเลิกระเบียบเดิมและได้ออกระเบียบใหม่ที่ใช้อยู่จนกระทั่งปัจจุบัน คือ ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๗ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก ๑ ครั้ง โดยระเบียบฉบับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ สำหรับระเบียบทั้ง ๒ ฉบับนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมและตัวสัญญาใช้เงินมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

ก. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรม เป็นผู้ออกและผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมนั้น เป็นผู้ที่ยังเชื่อถือได้ และสมควรได้รับความอนุเคราะห์

^๑ นิตยา บุญนิรันดร์, "บทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยในการพัฒนาสินเชื่อ"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑),

ข. เป็นตัวสัญญาใช้เงินออก เป็นเงินบาทตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้ มีจำนวนเงินแต่ละฉบับไม่ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท และกำหนดเวลาชำระเงินไม่เกินที่มีความจำเป็น แต่ต้องไม่เกิน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด

ค. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ออกภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้จ่ายเงินไปในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม

ง. จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้จ่ายไปในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม หรือที่ได้กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ เพื่อดำเนินการดังกล่าวแล้ว แต่จำนวนใดจะต่ำกว่า

จ. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้ซื้อลดไว้ในอัตราส่วนลดที่ไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด^๑ โดยไม่เรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม

ฉ. ธนาคารพาณิชย์ได้สลักหลังโอนให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อ ๒. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินตามข้อ ๑. ในอัตรารับช่วงซื้อลดของธนาคารแห่งประเทศไทยในวันที่รับช่วงซื้อลด^๒

ข้อ ๓. ในการขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด ธนาคารพาณิชย์จะต้องยื่นเอกสารและหลักฐานประกอบตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ข้อ ๔. เมื่อธนาคารพาณิชย์ชำระเงินเต็มตามตัวสัญญาใช้เงินฉบับใดแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคืนตัวสัญญาใช้เงินฉบับนั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์

ข้อ ๕. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดยอดเงินรวมที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแต่ละรายจะออกตัวสัญญาใช้เงินตามระเบียบนี้สำหรับรอบปีหนึ่ง ๆ โดยจะพิจารณาตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

^๑ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตราส่วนลดไว้ไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี

^๒ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดไว้ในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี

ก. อุตสาหกรรมหลัก^๑ ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ

ข. อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบอันเป็นผลผลิตการเกษตรที่กำเนิดภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ทั้งสิ้น หรืออุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งเสริมการเกษตรซึ่งใช้วัตถุดิบที่กำเนิดภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ทั้งสิ้น ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ

ค. อุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการเป็นผู้ส่งสินค้าที่ตนผลิตไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นราคาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าการขายทั้งสิ้น ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ

ง. อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบกำเนิดในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ทั้งสิ้น ไม่เกินร้อยละ ๗๐ ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ

จ. อุตสาหกรรมที่ไม่เข้าข้อ ๕ ก.-ง. แต่เป็นอุตสาหกรรมที่ดำเนินการผลิต (มิใช่เพียงแต่ประกอบชิ้นส่วน) และมีค่าวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในประเทศรวมกันเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของต้นทุนรวม หรือที่ใช้แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต ไม่เกินร้อยละ ๖๐ ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะแจ้งวงเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมรายใดรายหนึ่งให้ธนาคารพาณิชย์ที่ขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินดังกล่าวทราบ

^๑ หมายถึงอุตสาหกรรมสำคัญที่จำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และผลผลิตนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ในการช่วยพัฒนากิจการอุตสาหกรรมอื่น โดยมีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญในกรรมวิธีการผลิตของอุตสาหกรรมอื่นนั้น

จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์นำมาขายช่วงลด เมื่อรวมกับจำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมรายเดียวกัน ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดไว้และยังคงค้างชำระอยู่จะต้องไม่เกินวงเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แจ้งให้ธนาคารพาณิชย์นั้นทราบ

ข้อ ๖. สำหรับกิจการอุตสาหกรรมที่มีทุนเป็นของชาวต่างประเทศ หรือ เป็นของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ กิ่งหนึ่ง และมีสินทรัพย์ทั้งสิ้นตั้งแต่ ๓๐ ล้านบาทขึ้นไป และมีเงินกองทุนต่ำกว่ากิ่งหนึ่งของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ยอดเงินรวมที่กำหนดตามเกณฑ์ข้อ ๕. ก็จะลดลงตามส่วนของความแตกต่างระหว่างเงินกองทุนและสินทรัพย์ทั้งสิ้นนั้น

ข้อ ๗. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่กล่าวในข้อ ๕ และข้อ ๖ เป็นระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกิน ๕ ปี หากพ้น ๕ ปีแล้วธนาคารแห่งประเทศไทยจะอนุเคราะห์เฉพาะรายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ามีความจำเป็นเท่านั้น

ข้อ ๘. ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินของผู้ประกอบการกิจการอุตสาหกรรมรายใด จะต้องปฏิบัติและยินยอมรับพันธะหน้าที่ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

ก. ต้องแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจธนาคารแห่งประเทศไทยว่าผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินนั้น เป็นผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่พึงเชื่อถือได้ และสมควรได้รับ ความอนุเคราะห์ โดยที่จะต้องยื่นรายงานตามแบบของธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งหลักฐานทางการบัญชีและเอกสารอื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ขอรับความอนุเคราะห์ภายในวงเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐.- บาท (ห้าแสนบาทถ้วน) ธนาคารพาณิชย์จะส่งหลักฐานทางบัญชีภายหลังที่ได้ รับความอนุเคราะห์แล้วก็ได้ แต่ต้องส่งภายในเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับความอนุเคราะห์ จากธนาคารแห่งประเทศไทย

ข. ธนาคารพาณิชย์ต้องตรวจสอบและรับรองว่า

(๑) ตัวสัญญาใช้เงินที่นำมาขายช่วงลคั้น เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ถูกต้องตรงตามข้อ ๑. และ ข้อ ๕. ทุกประการ

(๒) หลักฐานการจ่ายเงินที่ใช้เป็นเอกสารประกอบตัวสัญญาใช้เงิน ต้องเกิดจากการจ่ายเงินเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมโดยสุจริตตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุญาตไว้ และต้องมีใช้เอกสารชุดเดียวกับที่เคยใช้ประกอบตัวสัญญาใช้เงินที่ได้เคยขายช่วงลคไว้กับธนาคาร

ค. เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนหรือบางส่วนก่อนวันที่ตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์ต้องชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ได้รับชำระให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในวันทำงานถัดจากวันที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับชำระหนี้ดังกล่าว

เมื่อได้รับชำระหนี้ตามข้อนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจ่ายส่วนลดสำหรับจำนวนเงินที่ชำระคืนให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัดส่วนในอัตราที่ได้รับช่วงซื้อลคไว้

ง. ยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เพื่อชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลคไว้ รวมทั้งการชำระหนี้ตามข้อ ค. และชำระหนี้ค่าเบี้ยปรับตามข้อ ๘. ทวิ ตามแบบหนังสือแสดงความยินยอมท้ายระเบียบนี้

ในกรณีที่บัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์อาจมีจำนวนไม่พอหักใช้หนี้ที่กล่าวข้างต้น ธนาคารพาณิชย์ต้องยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดจำหน่ายทรัพย์สินอย่างอื่นของธนาคารที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรได้ทันที เพื่อให้ได้เงินมาชำระหนี้ตามที่กล่าวข้างต้น

ข้อ ๘. ทริ ในกรณีที่ตัวสัญญาใช้เงินที่ขายช่วงลคต่อธนาคารแห่งประเทศไทยไม่เป็นไปตามข้อ ๘ ข. หรือธนาคารพาณิชย์ไม่ชำระหนี้ตามข้อ ๘ ค. ธนาคารจะคิดเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี สำหรับจำนวนเงินและตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบนี้ดังที่กล่าวข้างต้น

ถ้าเหตุที่ธนาคารพาณิชย์ต้องเสียเบี้ยปรับเกิดขึ้นเพราะความผิดของผู้ออกตัวสัญญาใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์จะเรียกเบี้ยปรับจากผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินได้ไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเรียกเก็บจากธนาคารพาณิชย์

ข้อ ๘. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิที่จะไม่รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินหรือลดจำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือลดวงเงินที่จะรับช่วงซื้อลดลงก็ได้ โดยเฉพาะเมื่อมีการถืออย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่จะขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินนั้น ปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕
- (๒) ได้มีการจำหน่ายทรัพย์สินตามข้อ ๘ ง.
- (๓) เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ามีความผิดกฎหมายในทำนองที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบนี้

ข. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม

เพื่อให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้มีโอกาสรับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมของตน เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ ๑. อุตสาหกรรมขนาดย่อมตามระเบียบนี้ หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุน (สินทรัพย์ถาวรสุทธิ) ไม่เกิน ๒๐ ล้านบาท และโรงงานของกิจการนั้นมิได้ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ยกเว้นโรงงานในเขตกรุงเทพมหานครที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม

ข้อ ๒. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินอันมีลักษณะดังต่อไปนี้จากธนาคารพาณิชย์

- (๑) เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมในประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะแจ้งให้ทราบ^๑ ซึ่งเป็นผู้ที่พึงเชื่อถือได้และสมควรได้รับความอนุเคราะห์

^๑ ปัจจุบันมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๑ ประเภทอุตสาหกรรม

(๒) เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ออกเป็นเงินบาท ตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้ มีจำนวนเงินแต่ละฉบับไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐.- บาทและถึงกำหนดชำระเงินตามระยะเวลาเท่าที่จำเป็น แต่ต้องไม่เกิน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด

(๓) เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ออกภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้จ่ายเงินไปในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม

(๔) จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้จ่ายไปในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม หรือได้กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ เพื่อการตั้งกล่าว สุดแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า

(๕) เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้ซื้อลดไว้ในอัตราส่วนลดไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด^๑ โดยไม่เรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม

(๖) ธนาคารพาณิชย์ได้สลักหลังตัวสัญญาใช้เงินนั้นโอนให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้รับความอนุเคราะห์ ยื่นงบค่าใช้จ่ายตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ เป็น เอกสารประกอบตัวสัญญาใช้เงิน

ข้อ ๓. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินตามข้อ ๒. ในอัตรารับช่วงซื้อลดของธนาคารแห่งประเทศไทยในวันรับช่วงซื้อลด^๒

ข้อ ๔. ในการขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์จะต้องยื่น เอกสารและหลักฐานประกอบตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ข้อ ๕. เมื่อธนาคารพาณิชย์ชำระเงินเต็มตามตัวสัญญาใช้เงินฉบับใดแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคืนตัวสัญญาใช้เงินฉบับนั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์

ข้อ ๖. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดยอดเงินรวมที่ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมขนาดย่อมแต่ละรายจะออกตัวสัญญาใช้เงินตามระเบียบนี้สำหรับปีหนึ่ง ๆ ภายในวงเงิน สูงสุดไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐.- บาท

^๑ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตราส่วนลดไว้ไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี

^๒ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดไว้ในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี

ข้อ ๗. ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินของผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมรายใด จะต้องปฏิบัติและยินยอมตามพันธะหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ก. ต้องแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ก่อนว่าผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่พึงเชื่อถือได้ และสมควรได้รับความอนุเคราะห์

ข. ธนาคารพาณิชย์ต้องตรวจสอบและรับรองว่า

- (๑) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายช่วงลดนั้น เป็นตั๋วสัญญาใช้เงิน ที่ถูกต้องตามข้อ ๒. ทุกประการ
- (๒) ค่าใช้จ่ายที่แจ้งในเอกสารประกอบตั๋วสัญญาใช้เงินต้อง เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปตามความเป็นจริง และผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมไม่เคยแจ้งค่าใช้จ่ายเหล่านั้นในเอกสารที่ใช้ประกอบตั๋วสัญญาใช้เงินที่ได้เคยขายช่วงลดไว้กับธนาคาร

ค. เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนหรือบางส่วนก่อนวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์ต้องชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินทั้งหมดหรือบางส่วน ตามที่ได้รับชำระให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในเจ็ดวันทำงานถัดจากวันที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับชำระหนี้ดังกล่าว

เมื่อได้รับชำระหนี้ตามข้อนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจ่ายส่วนลดสำหรับจำนวนเงินที่ชำระคืนให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัดส่วนในอัตราที่รับช่วงซื้อลดไว้

ข้อ ๘. ในกรณีที่ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ขายช่วงลดต่อธนาคารแห่งประเทศไทยไม่เป็นไปตามข้อ ๗ ข. หรือธนาคารพาณิชย์ไม่ชำระหนี้ตามข้อ ๗ ค. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี สำหรับจำนวนเงินและตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบนี้ ดังที่กล่าวข้างต้น

ถ้าเหตุที่ธนาคารพาณิชย์ต้อง เสีย เบี้ยปรับ เกิดขึ้น เพราะความผิดของผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์จะเรียกเบี้ยปรับจากผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินได้ไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเรียกเก็บจากธนาคารพาณิชย์

ข้อ ๘. ธนาคารพาณิชย์ยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เพื่อชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดไว้รวมทั้งการชำระหนี้ตามข้อ ๗ ค. และชำระหนี้ค่าเบี่ยงปรับตามข้อ ๘. ตาม แบบหนังสือยินยอมท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๐. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิ์ที่จะไม่รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินหรือลดวงเงินที่จะรับช่วงซื้อลดจากผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมหรือธนาคารพาณิชย์ลง เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า

ข้อ ๑๑. ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ได้รับความอนุเคราะห์ตามระเบียบนี้อยู่ในขณะใดแล้ว ไม่มีสิทธิที่จะได้รับความอนุเคราะห์ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมฉบับอื่นในขณะนั้น

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่ายังไม่เคยปรากฏว่ามีการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมเลยตั้งแต่เริ่มแรก ทั้งนี้จะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ธนาคารพาณิชย์มองเห็นว่าเป็นกิจการขนาดเล็กมีความเสี่ยงสูง ผู้ประกอบการอาจจะได้สินเชื่อจากแหล่งอื่นอยู่แล้ว และสาขาของธนาคารพาณิชย์ในต่างจังหวัดยังไม่คุ้นเคยกับบริการชนิดนี้ เป็นต้น

การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อกิจการทางเกษตร

ในฐานะธนาคารกลางของประเทศที่มีพื้นฐานทางการเกษตร ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายบริการด้านการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินให้ครอบคลุมถึงกิจการเกษตรด้วย ในการนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๑๐ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการรกลกรรม การเลี้ยงสัตว์ การทำป่าไม้ การทำเหมืองแร่ การทำนาเกลือ การทำสาวไหมอันสุจริตได้แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้เริ่มการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๑ โดยการรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกษตรกรเป็นผู้ออกอันเนื่องมาจากการผลิตทางการเกษตรผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ภายในวงเงิน ๕๐ ล้านบาท และการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรโดยการรับช่วง

ซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น เป็นลำดับจนถึงปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนด การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร ผ่าน ธกส. และธนาคารพาณิชย์ ๔ ด้าน ด้วยกัน คือ

ก. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตร

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋ว สัญญาใช้เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตรนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะ ให้เกษตรกรรายย่อยและปานกลางได้มี เงินทุนที่เสียดอกเบี้ยในอัตราต่ำไปใช้ในการผลิตทางการเกษตร อันได้แก่ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืช ค่าจ้างรถ ยาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น การให้ ความช่วยเหลือทางการเงินดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยได้กระทำความตกลงในอันที่จะรับช่วง ซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตรกับธนาคารต่าง ๆ ที่ดำเนินงานอำนวยสินเชื่อ เพื่อการเกษตรอยู่ในขณะนี้ และธนาคารเหล่านั้นมีความประสงค์ที่จะขอรับอนุเคราะห์จากธนาคารแห่ง ประเทศไทย^๑

การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตรนี้ธนาคาร แห่งประเทศไทยไม่ได้ออกเป็นระเบียบการ แต่จะใช้วิธีทำความตกลงกันระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารผู้ประสงค์จะขอขยายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงิน โดยธนาคารผู้ประสงค์จะขอขยายช่วงลด ตั๋วสัญญาใช้เงินประเภทนี้จะต้องทำความตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทยภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

๑. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่จะนำมาขยายช่วงลดต้องเป็นตั๋วสัญญาใช้เงินอันเนื่อง มาจากการผลิตทางการเกษตรอันสุจริต โดยเกษตรกร (ทั้งรายเล็กและรายที่ประกอบการอยู่ในขั้น ทำการค้าซึ่งอาจจะอยู่ในรูปนิติบุคคลก็ได้) หรือกลุ่มลูกหนี้ร่วม เกษตรกรเป็นผู้ออก

๒. ตั๋วสัญญาใช้เงินจะต้องถึงกำหนดใช้เงินภายใน ๑๒ เดือน นับแต่วันที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด และจำนวนเงินแต่ละฉบับต้องไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐.- บาท

๓. จำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินต้องไม่เกินร้อยละ ๘๐ ของมูลหนี้ที่ เกษตรกรกู้

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๑.

๔. ธนาคารผู้ขายช่วงลดจะต้องสลักหลังตัวสัญญาใช้เงินโอนให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

๕. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินในอัตรารับช่วงซื้อลดร้อยละ ๕ ต่อปี และกำหนดให้ธนาคารผู้ขายช่วงลดคิดอัตราส่วนลดจากลูกค้ารายย่อยไม่เกินร้อยละ ๑๐ ต่อปี และคิดจากลูกค้ารายใหญ่โดยเฉพาะที่เป็นนิติบุคคลไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี สำหรับผู้บ่มใบยาสูบธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ได้รับอนุเคราะห์ไม่เกินรายละ ๑ ล้านบาท โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินในอัตรารับช่วงซื้อลดร้อยละ ๘ ต่อปี และกำหนดให้ธนาคารผู้ขายช่วงลดคิดอัตราส่วนลดจากลูกค้าไม่เกินร้อยละ ๑๐ ต่อปี โดยไม่เรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม

๖. วงเงินอนุมัติและชนิดของพืชผลที่จะออกตัวสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดสำหรับแต่ละธนาคาร

๗. ธนาคารผู้ขายช่วงลดจะต้องดำรงเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้มีจำนวนเพียงพอแก่การชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินที่ถึงกำหนดใช้เงิน

๘. ธนาคารผู้ขายช่วงลดจะต้องยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของธนาคารเพื่อชำระค่าตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดไว้

๙. เมื่อธนาคารผู้ขายช่วงลดได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเต็มหรือบางส่วนก่อนตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงิน จะต้องชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ได้รับชำระให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน ๑๕ วันถัดจากวันที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับชำระหนี้ดังกล่าว มิฉะนั้นต้องยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยคิดเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี สำหรับจำนวนเงินและตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดวิธีการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรใหม่โดยได้เปลี่ยนวิธีการจากการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน เป็นการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรออกให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเนื่องในการที่ ธ.ก.ส. ให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตรกู้ยืมโดยกระทรวงการคลัง เป็นผู้บอกราวตัวสัญญาใช้เงินตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ จึงทำให้

ธ.ก.ส. เลื่อนำตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้มาขายช่วงลกับธนาคารแห่งประเทศไทยอีก และธนาคารพาณิชย์ก็ไม่ได้นำตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้มาขายช่วงลกับธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ เป็นต้นมา ทั้งนี้เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกเคียงกับที่ธนาคารแห่งประเทศไทยคิด ต่อมาในปลายปี ๒๕๒๒ เกิดภาวะเงินตึงตัว อัตราดอกเบี้ยโดยทั่วไปสูงขึ้นและต่างกับที่ธนาคารแห่งประเทศไทยคิดมาก ธนาคารพาณิชย์จึงกลับมาตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้มาขายช่วงลกับธนาคารแห่งประเทศไทยอีก เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๒ ในปัจจุบันมีตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้เพิ่มขึ้นมาก ณ เมื่อสิ้นวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๔ มีจำนวนตัวสัญญาใช้เงินคงค้าง ๖๐๑.๔ ล้านบาท

ข. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตเกษตรกรเป็นประกัน

เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรต่อเนื่องจากการผลิตทางการเกษตร ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรออกไปจนถึงระยะการขายผลผลิตของเกษตรกร โดยได้ออกระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตเกษตรกรเป็นประกัน เมื่อปี ๒๕๑๕ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยตามระเบียบการดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพยุงราคาผลผลิตเกษตรกรในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวซึ่งมักจะปรากฏอยู่เสมอว่า ราคาผลผลิตเกษตรกรตกต่ำและเกษตรกรตกอยู่ในภาวะจำยอมต้องขายผลผลิต การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรของธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงนี้จะช่วยให้เกษตรกรมีเงินสำหรับชำระเงินกู้เพื่อการผลิตและมีเงินสำหรับใช้จ่ายในครอบครัวโดยยังไม่ต้องขายผลผลิตเกษตรกรของตน ทำให้เกษตรกรสามารถขลอการขายผลผลิตของตนออกไปได้จนกว่าจะขายผลผลิตได้ในราคาที่พึงพอใจ^๑ ปัจจุบันระเบียบการฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมขึ้น ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ โดยระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตเกษตรกรเป็นประกัน (ฉบับที่ ๒) ซึ่งระเบียบการทั้ง ๒ ฉบับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิกระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการซื้อผลผลิตทางการเกษตร ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๔

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๒

ข้อ ๒. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตผล เกษตร เป็นประกัน ภายใต้ข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ

ก. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่สหกรณ์ซึ่งได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๔๑๑ หรือกลุ่ม เกษตรกรที่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์ การ เกษตรให้ความ เชื่อถือ เป็นผู้ออก เนื่องในการที่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตรให้สหกรณ์หรือกลุ่ม เกษตรกรนั้นกู้ยืม เงิน โดยมีผลผลิตผล เกษตร เป็นประกัน

ข. ตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นต้องออก เป็น เงินบาท และมีจำนวนเงินในแต่ละฉบับไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ตามแบบที่แนบท้ายระเบียบการนี้

ค. วันถึงกำหนดใช้เงินของตั๋วสัญญาใช้เงินดังกล่าวต้องไม่เกิน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด

ง. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตรได้ซื้อลดไว้ในอัตราส่วนลดไม่เกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนด^๑ โดยไม่มีการเรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม จำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินต้องไม่สูงกว่าจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตรให้ผู้ออกตั๋วกู้ยืม และต้องมีการสลักหลังของธนาคารพาณิชย์หรือธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตรโอนตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย

จ. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินตามข้อนี้ในอัตรารับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตผล เกษตร เป็นประกัน ซึ่งมีผลบังคับอยู่ ณ วันที่รับช่วงซื้อลด^๒ เป็นจำนวนไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตรให้ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นกู้ยืม

ข้อ ๓. ธนาคารที่ขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินตามข้อ ๒. แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องปฏิบัติและยินยอมรับพันหน้าที่ดังต่อไปนี้

^๑ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตราร้อยละไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี

^๒ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดไว้ในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี

ก. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

ข. ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การ

เกษตรต้องตรวจสอบและรับรองว่า

(๑) ตัวสัญญาใช้เงินที่นำมาขายช่วงลดเป็นตัวสัญญาใช้เงินที่
ถูกต้องตรงตามข้อ ๒. ทุกประการ

(๒) ผลผลิตเกษตรที่ใช้ประกันนั้น ต้องมีใช้ผลผลิตเกษตรจำนวน
เดียวกันกับที่เคยออกตัวสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดไว้กับ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ค. เมื่อธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การ
เกษตรได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนหรือบางส่วนก่อนวันที่ตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงิน ธนาคารนั้น
ต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบโดยเร็ว และต้องชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินทั้งหมดหรือ
บางส่วนให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ธนาคารนั้นได้รับชำระหนี้ดังกล่าว
เมื่อได้รับชำระหนี้ตามข้อนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจ่าย
ส่วนลดสำหรับจำนวนเงินที่ชำระคืนนั้นให้แก่ธนาคารผู้ขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินตามสัดส่วนในอัตรา
ที่ได้รับช่วงซื้อลดไว้

ง. ยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของตนเพื่อชำระ
หนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดไว้รวมทั้งการชำระหนี้ตามข้อ ๓ ค.
และชำระเบี้ยปรับตามข้อ ๓ ทวิ ตามแบบหนังสือแสดงความยินยอมท้ายระเบียบนี้

ในกรณีที่บัญชีเงินฝากของธนาคารผู้ขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงิน
อาจมีจำนวนไม่พอหักชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้น ธนาคารผู้ขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินยินยอมให้ธนาคาร
แห่งประเทศไทยจัดการจำหน่ายทรัพย์สินอย่างอื่นของตนที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามจำนวน
ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรได้ทันที เพื่อให้ได้เงินมาชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้น

ข้อ ๓. ทวิ ในกรณีที่ตัวสัญญาใช้เงินที่ขายช่วงลดต่อธนาคารแห่งประเทศไทย
ไม่เป็นไปตามที่รับรองในข้อ ๓ ข. หรือธนาคารพาณิชย์ หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การ
เกษตรไม่ชำระหนี้ตามข้อ ๓ ค. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดเบี้ยปรับกับธนาคารผู้ขายช่วงลดในอัตรา

ร้อยละ ๒ ต่อปี สำหรับจำนวน เงินและตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบนี้ดังที่กล่าวข้างต้น

ถ้าเหตุที่ธนาคารผู้ขายช่วงลดต้อง เสีย เบี้ยปรับ เกิดขึ้น เพราะความผิดของผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ธนาคารผู้ขายช่วงลดจะ เรียก เบี้ยปรับจากผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินได้ไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เรียกเก็บจากธนาคารผู้ขายช่วงลด

ข้อ ๔. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิที่จะไม่รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือลดจำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือลดวงเงินที่จะรับช่วงซื้อลดก็ได้ โดยเฉพาะ เมื่อมีกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่จะขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕

(ข) ได้มีการจำหน่ายทรัพย์สินตามข้อ ๓ ง.

(ค) เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นว่ามีพฤติการณ์ในทำนองที่ไม่เป็นตามเจตนารมณ์ของระเบียบนี้

อนึ่ง การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิต เกษตรเป็นประกัน ไม่ปรากฏว่ามีขายช่วงลดโดยผ่านทางธนาคารพาณิชย์ เลย ทั้งนี้ เพราะสหกรณ์การเกษตรและกลุ่ม เกษตรกรได้กู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ในรูปการผลิตทางการ เกษตรอยู่แล้ว และการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิต เกษตร เป็นประกันนี้ เป็นการให้ความอนุเคราะห์ในระยณะสั้น เพียงช่วงต้นฤดูการ เก็บเกี่ยว ขณะที่เกษตรกรยังไม่ได้ขายผลผลิตเท่านั้น ถ้าเกษตรกรจะ เปลี่ยนมาขอรับความอนุเคราะห์ตามระเบียบการนี้ก็ต้องทำ เรื่องใหม่หมด เพื่อเป็นการตัดความยุ่งยาก เกษตรกรจึงใช้วิธีกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ตามวิธีปกติต่อการผลิตทางการ เกษตรโดยไม่ต้องทำ เรื่องใหม่ ดังนั้น เกษตรกรจึงไม่นำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดตามระเบียบการนี้ผ่านธนาคารพาณิชย์เลย

คงมีแต่การขายช่วงลดผ่านธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตร เท่านั้น แต่เนื่องจากการให้กู้เงินของ ธ.ก.ส. แก่สหกรณ์การ เกษตรและกลุ่ม เกษตรกร เพื่อทำธุรกิจการขายไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร ดังนั้น ตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา จึงไม่ปรากฏว่า ธ.ก.ส. ได้นำตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์การ เกษตรและกลุ่ม เกษตรกรมาขายช่วงลดกับธนาคารแห่งประเทศไทยอีกเลย

ในปัจจุบันนี้จึงไม่มีการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตเกษตร เป็นประกัน แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ยังไม่ได้ยกเลิกระเบียบการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้

ค. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการจัดซื้อวัสดุการเกษตร

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตระหนักดีว่าสหกรณ์การเกษตร (สหกรณ์ที่ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกรและได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ กับรวมหมายถึงสหกรณ์ดังกล่าวที่ได้รวมกันเป็นชุมนุมสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์) และกลุ่มเกษตรกร (เกษตรกรซึ่งรวมกันเป็นกลุ่มโดยมีกฎหมายรับรองให้เป็นที่นิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ดำเนินการทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร) เป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งในการรวมกิจกรรมของเกษตรกร ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันดังกล่าว ด้วยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่เสียดอกเบี้ยในอัตราดอกเบี้ยต่ำ^๑ ด้วยเจตจำนงดังกล่าวเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๑๗ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือโดยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการจัดซื้อวัสดุการเกษตรจากสถาบันเกษตรกรเหล่านี้ ผ่านธนาคารพาณิชย์และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรภายในวงเงินอนุมัติตามแต่จะตกลงเป็นคราว ๆ ไปภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

๑. ลักษณะของตัวสัญญาใช้เงิน

ก) เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่สถาบันเกษตรกร คือ สหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนที่ธนาคารผู้ขายช่วงลดให้ความเชื่อถือ เป็นผู้ออกเนื่องในการที่ธนาคารนั้นให้สถาบันเกษตรกรดังกล่าวกู้ยืมเงินเพื่อการจัดซื้อวัสดุการเกษตร

ข) ตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงินไม่เกิน ๑๒ เดือน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด

ค) จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่สูงกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่ธนาคารผู้ขายช่วงลดให้ผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินกู้ยืม

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๓.

ง) ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินในอัตรา
รับช่วงซื้อลดร้อยละ ๕ ต่อปี และธนาคารผู้ขายช่วงลดได้ซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินดังกล่าวในอัตรา
ส่วนลดไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี โดยไม่มีการเรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม

๒. ธนาคารผู้ขายช่วงลดต้องปฏิบัติและยอมรับพันธะต่อไปนี้

ก) ธนาคารผู้ขายช่วงลดต้องตรวจสอบและรับรองว่า เอกสารที่ใช้
ประกอบตั๋วสัญญาใช้เงินต้องมีใช้ เอกสารฉบับเดียวกันกับที่เคยใช้ประกอบตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วง
ลดไว้กับธนาคาร

ข) เมื่อธนาคารผู้ขายช่วงลดได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนหรือบางส่วน
ก่อนวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงิน จะต้องชำระหนี้ที่ได้รับให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน
๑๕ วัน นับแต่วันที่ธนาคารผู้ขายช่วงลดได้รับชำระหนี้

เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับชำระหนี้แล้ว จะจ่ายส่วนลด
สำหรับจำนวนที่ชำระคืนนั้นให้แก่ธนาคารผู้ขายช่วงลดตามสัดส่วนในอัตราที่ได้รับช่วงซื้อลดไว้

ค) ยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยคิด เบี้ยปรับในอัตราร้อยละ
๒ ต่อปี ตามจำนวนและระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ตั๋วสัญญาใช้เงินไม่เป็นไปตามข้อ ๒.ก) และ
ข้อ ๒.ข)

ง) ยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของธนาคาร
ผู้ขายช่วงลดเพื่อชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ได้ขายช่วงลดไว้ รวมทั้งการชำระหนี้ตามข้อ ๒.ข)
และชำระ เบี้ยปรับตามข้อ ๒.ค)

ในกรณีที่บัญชีเงินฝากของธนาคารผู้ขายช่วงลดมีจำนวนไม่พอหัก
ชำระหนี้ที่กล่าวข้างต้น จะยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดการจำหน่ายทรัพย์สินอย่างอื่นของ
ธนาคารผู้ขายช่วงลดที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อได้เงินมาชำระหนี้ดังกล่าว

จ) จะอำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย
ในการไปตรวจดูกิจการของสถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจาก
การจัดซื้อวัสดุการเกษตร

อนึ่ง การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการจัดซื้อวัสดุการเกษตรไม่ปรากฏว่ามีขายช่วงลดโดยผ่านธนาคารพาณิชย์เหมือนกับตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลิตภัณฑ์เกษตรเป็นประกัน ทั้งนี้เพราะทั้งสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรได้กู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ในรูปการผลิตทางการเกษตรอยู่แล้ว และธนาคารพาณิชย์ก็พอใจที่จะให้ลูกค้ากู้เงินตามวิธีเดิมเพราะได้รับผลตอบแทนสูงกว่า โดยตัว การผลิตทางการเกษตรได้ผลประโยชน์ถึง ๕% (๑๐% - ๕%) ในขณะที่ตัว การจัดซื้อวัสดุการเกษตรได้ผลประโยชน์เพียง ๒% (๗% - ๕%) ดังนั้นเกษตรกรจึงไม่นำตัวสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดตามระเบียบการนี้ผ่านธนาคารพาณิชย์เลย คงมีแต่การขายช่วงลดผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเท่านั้น แต่เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรตลอดจนกลุ่มเกษตรกรผ่าน ธ.ก.ส. ใหม่ตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ จึงทำให้ ธ.ก.ส. นำตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้มาขายช่วงลดกับธนาคารแห่งประเทศไทยมียอดคงค้างลดลงทุกปีจนถึงปี ๒๕๒๒ ไม่ปรากฏว่า ธ.ก.ส. นำตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้มาขายช่วงลดเลย ดังนั้นในปัจจุบันจึงไม่มีการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้อีก แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ยังไม่ได้ยกเลิกการให้ความอนุเคราะห์สำหรับตัวสัญญาใช้เงินประเภทนี้

ง. ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์

เดิมธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือผู้เลี้ยงสัตว์ในรูปของการช่วยเหลือเกษตรกรรวมกับการผลิตพืชผลทางการเกษตรแก่เกษตรกรรายย่อย ต่อมาในปี ๒๕๑๗ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เห็นความจำเป็นให้ขยายความช่วยเหลือแก่ผู้เลี้ยงสัตว์ในรูปกิจการฟาร์มต่าง ๆ เพื่อการค้า จึงได้ออกระเบียบการธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์ พ.ศ. ๒๕๑๗ ขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๗ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ ฉบับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ และเพื่อให้การให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้เลี้ยงสัตว์ภายในประเทศและเพื่อให้การให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้เลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า (Commercial Farms) ด้วยวิธีการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินเป็นไปโดยเรียบร้อยและเหมาะสม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อ ๑. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์ และตัวสัญญาใช้เงินนั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

ก. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ผู้เลี้ยงสัตว์เป็นผู้ออกและผู้เลี้ยงสัตว์นั้นต้องเป็นผู้ที่พึงเชื่อถือได้ และสมควรได้รับความอนุเคราะห์

ข. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ออกเป็นเงินบาท ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้มีจำนวนเงินแต่ละฉบับไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐.- บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) และถึงกำหนดชำระเงินตามระยะเวลาเท่าที่จำเป็น แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ เดือน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด

ค. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ออกภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ออกตัวได้จ่ายเงินไปในการเลี้ยงสัตว์

ง. จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่เกินจำนวนที่ผู้เลี้ยงสัตว์ได้จ่ายไปในการเลี้ยงสัตว์ หรือที่ได้กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อการดังกล่าว สุดแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า

จ. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ซื้อลดไว้ในอัตราส่วนลดไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด^๑ โดยไม่เรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม

ฉ. ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้สลักหลังโอนตัวสัญญาใช้เงินนั้นให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อ ๒. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดในอัตรารับช่วงซื้อลดของธนาคารแห่งประเทศไทย^๒ ในวันที่รับช่วงซื้อลด

ข้อ ๓. ในการขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะต้องยื่นเอกสารและหลักฐานประกอบตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ข้อ ๔. เมื่อธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ชำระเงินเต็มตามตัวสัญญาใช้เงินฉบับใด ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคืนตัวสัญญาใช้เงินฉบับนั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

^๑ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตราส่วนลดไว้ไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี

^๒ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดไว้ในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี

ข้อ ๕. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดยอดเงินสูงสุดที่จะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากผู้เลี้ยงสัตว์ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องใช้ในกิจการเลี้ยงสัตว์ และธนาคารแห่งประเทศไทยจะแจ้งให้ธนาคารที่จะขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินดังกล่าวทราบถึงวงเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยผู้เลี้ยงสัตว์รายใดรายหนึ่งจากธนาคารนั้น

จำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารนำมาขายช่วงลด เมื่อรวมกับจำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยผู้เลี้ยงสัตว์รายเดียวกัน ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดไว้จากธนาคารนั้นและยังคงค้างชำระอยู่ จะต้องไม่เกินวงเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แจ้งให้ธนาคารนั้นทราบ

ข้อ ๖. ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ประสงค์จะขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินของผู้เลี้ยงสัตว์จะต้องปฏิบัติและยินยอมรับพันธหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. ต้องแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนว่าผู้ประสงค์จะขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นผู้เลี้ยงสัตว์ที่พึงเชื่อถือได้ และสมควรได้รับความอนุเคราะห์ โดยจะยื่นรายงานตามแบบของธนาคารแห่งประเทศไทยพร้อมทั้งหลักฐานทางบัญชีและเอกสารอื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ข. ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะต้องตรวจสอบและรับรองว่า

๑) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายช่วงลดนั้น เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ถูกต้องตรงตามข้อ ๑. และข้อ ๕. ทุกประการ

๒) หลักฐานการจ่ายเงินที่ใช้ เป็น เอกสารประกอบตั๋วสัญญาใช้เงินต้องเกิดจากการจ่ายเงินเพื่อการเลี้ยงสัตว์โดยสุจริตตามที่ธนาคารได้อนุญาตไว้และต้องมีใช้ เอกสารชุดเดียวกันกับที่เคยใช้ประกอบตั๋วสัญญาใช้เงินที่ได้เคยขายช่วงลดไว้กับธนาคาร

ค. เมื่อธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนหรือบางส่วนก่อนวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงินธนาคารนั้นต้อง

ชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินทั้งหมดหรือบางส่วน ตามที่ได้รับชำระให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ภายใน วันทำงานถัดจากวันที่ธนาคารนั้นได้รับชำระหนี้ดังกล่าว

เมื่อได้รับชำระหนี้ตามข้อนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจ่ายส่วนลด สำหรับจำนวนเงินที่ชำระคืนนั้นให้แก่ธนาคารผู้ขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินตามสัดส่วนในอัตราที่ได้รับ ช่วงซื้อลดไว้

ง. ยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของตนเพื่อชำระหนี้ ตามตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดไว้ รวมทั้งการชำระหนี้ตามข้อ ๖ ค. และชำระค่าเบี่ยงปรับกรณีตามข้อ ๖. ทวิ ตามแบบหนังสือแสดงความยินยอมท้ายระเบียบนี้

ในกรณีที่บัญชีเงินฝากของธนาคารผู้ขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินอาจมี จำนวนไม่พอหักชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้น ธนาคารผู้ขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินยินยอมให้ธนาคารแห่ง ประเทศไทยจัดการจำหน่ายทรัพย์สินอื่นของตนที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามจำนวนที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรได้ทันที เพื่อให้ได้เงินมาชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้น

ข้อ ๖. ทริ ในกรณีที่ตัวสัญญาใช้เงินที่ขายช่วงลดต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ไม่เป็นไปตามข้อ ๖ ข. หรือธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไม่ ชำระหนี้ตามข้อ ๖ ค. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดเบี่ยงปรับกับธนาคารผู้ขายช่วงลดในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี สำหรับจำนวนเงินตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบนี้ ดังที่กล่าวข้างต้น

ถ้าเหตุที่ธนาคารผู้ขายช่วงลดต้องเสียเบี่ยงปรับเกิดขึ้นเพราะความผิด ของผู้ออกตัวสัญญาใช้เงิน ธนาคารผู้ขายช่วงลดจะเรียกเบี่ยงปรับจากผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินได้ไม่เกิน อัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเรียกเก็บจากธนาคารผู้ขายช่วงลด

ข้อ ๗. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิที่จะไม่รับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน หรือลดจำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงิน หรือลดวงเงินที่จะรับช่วงซื้อลดลงก็ได้โดย เฉพาะ เมื่อมีกรณี ใดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- ๑) เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ที่จะขาย ช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินนั้นปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการธนาคาร พาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕

- ๒) ได้มีการจำหน่ายทรัพย์สินตามข้อ ๖ ง.
- ๓) เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นว่ามีพฤติการณ์ในทำนองที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบนี้

ข้อ ๘. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินกรณีพิเศษ

เพื่อตอบสนองนโยบายระยะสั้นของรัฐบาล เพื่อการดำเนินนโยบายการเงินและเพื่อเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นแก่กิจการบางประเภทที่กำลังประสบปัญหา ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นกรณีพิเศษ เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและความเหมาะสม นอกเหนือจากการให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ส่งออก ผู้ประกอบอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการเกษตรกรรม สำหรับในปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความอนุเคราะห์แก่กิจการ ๒ ประเภท คือ

ก. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม

เพื่อเป็นการช่วยสภาพคล่องของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มให้ความอนุเคราะห์โดยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ โดยออกเป็นระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม พ.ศ. ๒๕๑๒ และได้มีการออกระเบียบมาแก้ไขเพิ่มเติมอีก ๓ ฉบับ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๑๔ ได้มีการออกระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นการยกเลิกระเบียบเดิมทั้ง ๔ ฉบับ โดยเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๑๔ เป็นต้นมา ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม พ.ศ. ๒๕๑๒

(๒) ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม (ครั้งที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๔

(๓) ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม (ครั้งที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕

(๔) ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม (ครั้งที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๕

ข้อ ๒. ในระเบียบนี้

"ธนาคาร" หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย

"บริษัท" หมายความว่า บริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

ข้อ ๓. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารจะรับช่วงซื้อลดจากบริษัทต้องเป็นไปตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยนิติบุคคลผู้ประกอบกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม หรือการค้าขายสินค้า ซึ่งเป็นผู้ที่พึงเชื่อถือได้ เนื่องจากการที่บริษัทได้ให้กู้ยืมประเภทชำระคืน เมื่อสิ้นกำหนดระยะเวลาแก่นิติบุคคล เหล่านั้น

(๒) เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม หรือการค้าขายสินค้า ยกเว้นการนำสินค้าเข้า และการค้าขายแบบผ่อนส่งหรือให้เช่าซื้อ

(๓) เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกเป็น เงินบาทมีจำนวนเงินแต่ละฉบับไม่ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐.- บาท และต้องไม่เกินจำนวนที่บริษัทให้กู้ยืม

(๔) เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ถึงกำหนดใช้เงินภายในเวลาไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ธนาคารได้รับช่วงซื้อลด

(๕) เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่บริษัทสละหลังโอนให้แก่ธนาคาร

ข้อ ๔. ธนาคารจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินตามอัตราที่ธนาคารจะประกาศกำหนด^๑

^๑ ปัจจุบันธนาคารกำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดไว้ร้อยละ ๑๓ ต่อปี (มีผลตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕)

ข้อ ๕. ธนาคารจะกำหนดวงเงินสูงสุดที่จะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากบริษัทแต่ละบริษัทตามจำนวนที่เห็นสมควร

บริษัทที่มีบัญชีเงินฝากที่ธนาคาร สำนักงานใหญ่ บางขุนพรหม หรือสำนักงานสุรวงศ์ วงเงินตามวรรคหนึ่งจะแยกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

(๑) วงเงินสำหรับตั๋วสัญญาใช้เงินที่บริษัทจัดให้ธนาคารพาณิชย์รับอาวัล และที่จัดให้ธนาคารพาณิชย์ทำหนังสือแสดงความยินยอมตามแบบที่ ๑

(๒) วงเงินสำหรับตั๋วสัญญาใช้เงินนอกจากที่กล่าวไว้ใน (๑)

ข้อ ๖. บริษัทที่ประสงค์จะขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงิน ต้องปฏิบัติและยินยอมรับพันธะหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ทำหนังสือขออนุมัติขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินตามแบบที่แนบยื่นต่อธนาคารพร้อม เอกสารหรือรายงานตามที่ธนาคารกำหนด

(๒) ทำหนังสือขออนุมัติให้นิติบุคคลผู้ประกอบกิจการ เป็นผู้ที่ยื่น เชื่อถือได้ ตามแบบที่แนบ ยื่นต่อธนาคารพร้อม เอกสารหรือรายงานตามที่ธนาคารกำหนด

(๓) ต้องตรวจสอบและรับรองว่า

ก. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายช่วงลด เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ถูกต้องตรงตามข้อ ๓. ทุกประการ

ข. จำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารรับช่วงซื้อลดไว้จากบริษัทที่ค้างชำระอยู่ เมื่อรวมกับจำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่บริษัทจะนำมาขายช่วงลดกับธนาคาร ต้องไม่เกินวงเงินที่กำหนดตามข้อ ๕.

(๔) ส่งเอกสารดังต่อไปนี้ให้ธนาคาร

ก. หนังสือแสดงความยินยอมของบริษัทแบบที่ ๑ และหนังสือแสดงความยินยอมของธนาคารพาณิชย์แบบที่ ๑ หรือแบบที่ ๒ ตามแบบที่แนบสำหรับการขายช่วงลดตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทที่มีบัญชีเงินฝากที่ธนาคาร สำนักงานใหญ่ บางขุนพรหม หรือสำนักงานสุรวงศ์

สำหรับหนังสือแสดงความยินยอมของธนาคารพาณิชย์แบบที่ ๒

ให้ส่งแนบกับตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์นั้นรับอาวัลแต่ละครั้งให้นำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดกับธนาคาร

ข. หนังสือแสดงความยินยอมของบริษัทแบบที่ ๒ และหนังสือแสดงความยินยอมของธนาคารพาณิชย์แบบที่ ๑ ตามแบบที่แนบ สำหรับการขายช่วงลดตัวสัญญาใช้เงินของบริษัทที่มีบัญชีเงินฝากนอกจากที่กล่าวใน ก.

(๕) บริษัทต้องชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินให้ธนาคาร เมื่อตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนด

เมื่อบริษัทได้รับชำระหนี้ก่อนวันที่ตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงิน บริษัทต้องขอชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินตามที่ได้รับให้แก่ธนาคาร โดยยื่นหนังสือขอชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินก่อนถึงกำหนดตามแบบที่แนบภายในวันทำงานถัดจากวันที่บริษัทได้รับชำระหนี้ดังกล่าว ธนาคารจะจ่ายส่วนลดสำหรับจำนวนเงินที่ชำระคืนก่อนตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดให้แก่บริษัทตามสัดส่วนในอัตราส่วนลดที่ได้รับช่วงซื้อลดไว้ โดยวิธีหักออกจากจำนวนที่ชำระคืนดังกล่าว

(๖) เมื่อเจ้าหน้าที่ของธนาคารประสงค์จะไปตรวจกิจการ เอกสารและหลักฐาน เกี่ยวกับการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินตามระเบียบนี้ที่บริษัทหรือนิติบุคคลผู้ประกอบกิจการ บริษัทต้องอำนวยความสะดวกและจัดการให้เป็นไปตามความประสงค์

ข้อ ๗. ในกรณีที่มีการรับรองของบริษัทตามข้อ ๖.(๓) ไม่ถูกต้องหรือเป็นเท็จ หรือบริษัทไม่ขอชำระหนี้ตามข้อ ๖.(๕) หรือไม่อำนวยความสะดวกตามข้อ ๖.(๖) ธนาคารจะคิดเบี้ยปรับจากบริษัทในอัตราร้อยละ ๑๑ ต่อปี สำหรับจำนวนเงินและตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบนี้ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เงินในบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทไม่มีหรือมีไม่พอ ให้หักชำระหนี้ ธนาคารจะคิดเบี้ยปรับจากบริษัทในอัตราร้อยละ ๑๑ ต่อปี สำหรับจำนวนและตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบนี้

ถ้าเหตุที่บริษัทต้องเสียเบี้ยปรับเกิดขึ้น เพราะความผิดของผู้ออกตัวสัญญาใช้เงิน บริษัทจะเรียกเบี้ยปรับจากผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินได้ไม่เกินอัตราที่ธนาคารเรียกเก็บจากบริษัท

ข้อ ๘. ในการชำระหนี้หรือเบี้ยปรับ ธนาคารจะหักเงินจากบัญชีของบริษัทหรือของธนาคารพาณิชย์ได้ตามที่เห็นสมควรตามหนังสือแสดงความยินยอมที่ให้ไว้ต่อธนาคาร เพื่อชำระหนี้หรือเบี้ยปรับ

ในกรณีที่ เงินในบัญชี เงินฝากของธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทไม่มีหรือมีไม่พอหักเพื่อชำระหนี้หรือเบียดปรับ ธนาคารจะจัดการแก้ทรัพย์สินของบริษัทที่มีอยู่ที่ธนาคาร หรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควร เพื่อให้ได้ เงินมาชำระหนี้ที่ยังขาด

ข้อ ๙. เมื่อบริษัทชำระหนี้หรือ เบียดปรับ เกี่ยวกับตัวสัญญาใช้ เงินฉบับใด เสร็จสิ้นแล้ว ธนาคารจะคืนตัวสัญญาใช้ เงินฉบับนั้นให้แก่บริษัท

ข้อ ๑๐. ธนาคารสงวนสิทธิที่จะไม่รับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้ เงินลดจำนวน เงินตามตัวสัญญาใช้ เงิน หรือลดวงเงินที่จะรับช่วงซื้อลด เมื่อมีการฟ้องอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อธนาคาร เห็นว่าบริษัทที่จะขายช่วงลดตัวสัญญาใช้ เงินปฏิบัติไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจ เครดิตฟองซิเอร์

(๒) เมื่อเงินในบัญชี เงินฝากของธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทไม่มีหรือมีแต่ไม่พอหักเพื่อชำระหนี้หรือ เบียดปรับ

(๓) เมื่อธนาคาร เห็นว่ามีพฤติการณ์ในทำนองที่ไม่ เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของระ เบียบนี้

(๔) มีเหตุไม่สมควรประการอื่น

ข้อ ๑๑. นิติบุคคลผู้ประกอบกิจการที่ได้รับอนุมัติให้ เป็นผู้ที่พึง เชื่อถือได้ตามระ เบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้ เงินที่เกิดจากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไข เพิ่มเติม ให้ยังคงใช้ได้ตามระ เบียบนี้ต่อไป จนกว่าธนาคารจะแจ้ง เปลี่ยนแปลง

ข้อ ๑๒. ระ เบียบนี้ไม่กระทบกระ เทือนถึงความผูกพันในการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้ เงินที่มีอยู่ระหว่างธนาคารกับบริษัท ตามระ เบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้ เงินที่เกิดจากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไข เพิ่มเติม

ข. ตัวสัญญาใช้ เงินที่เกิดจากการรับ เหมาก่อสร้าง

เพื่อช่วย เหลือผู้รับ เหมาก่อสร้างให้มี เงินทุนหมุน เวียนไปใช้ในการดำ เนินการสำหรับ

ช่วงที่ได้ส่งมอบงานแก่ส่วนราชการแล้ว และอยู่ในระหว่างรอการ เบิกจ่าย เงินจากทางราชการ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินในรูปการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน โดย ออกระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการรับเหมาก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๒๓ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๒๓ ดังมีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่มีลักษณะดังนี้
 - ก. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยผู้รับเหมาก่อสร้างซึ่งเป็นนิติบุคคลที่พึงเชื่อถือได้
 - ข. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการรับเหมาก่อสร้างงานของทางราชการ
 - ค. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ถึงกำหนดใช้เงินภายในเวลาไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน
 - ง. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามหลักฐานการตรวจรับมอบงานทั้งหมดหรือแต่ละงวดที่คณะกรรมการตรวจรับงานของทางราชการได้ลงลายมือชื่อรับมอบงานไว้เป็นที่ถูกต้องแล้ว โดยมีสำเนาหรือรูปถ่ายหลักฐานดังกล่าวแนบมาด้วย
 - จ. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่มีจำนวนเงินไม่เกินร้อยละ ๗๐ ของมูลค่าของงานที่ระบุในหลักฐานการตรวจรับมอบงานที่กล่าวในข้อ ง. แต่ไม่เกินจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้ผู้รับเหมาก่อสร้างกู้ยืม
 - ฉ. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกเป็นเงินบาท มีจำนวนเงินแต่ละฉบับไม่ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐.- บาท และไม่เกินจำนวนเงินที่กล่าวในข้อ จ.
 - ช. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์คิดดอกเบี้ยจากผู้รับเหมาก่อสร้างไม่เกินอัตราร้อยละ ๑๖ ต่อปี และไม่มีภาระเรียกประโยชน์อื่นใดอีก
 - ซ. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้สลักหลังโอนให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

๒. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินตามข้อ ๑. ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี
๓. ธนาคารพาณิชย์ที่จะนำตั๋วสัญญาใช้เงินตามข้อ ๑. ไปขายกับธนาคารแห่งประเทศไทยต้องปฏิบัติและยินยอมรับพันหน้าที่ดังต่อไปนี้
- ก. ธนาคารพาณิชย์ต้องทำหนังสือแสดงความยินยอมให้หักบัญชีตามข้อ จ. และหนังสือขออนุมัติให้ผู้รับ เหมาก่อสร้าง เป็นนิติบุคคลที่พึง เชื่อถือได้ ตามแบบแนบท้ายระ เบียบนี้
- ข. ธนาคารพาณิชย์ต้องตรวจสอบและรับรองว่า
- (๑) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายนั้น มีลักษณะถูกต้องตรงตามข้อ ๑. ทุกประการ
 - (๒) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายนั้น ได้ออกตามหลักฐานการตรวจรับมอบงานที่ยังไม่เคยนำมาออกตั๋วสัญญาใช้เงินขายให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยไว้ก่อนแล้ว
- ค. ธนาคารพาณิชย์ต้องชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงิน เมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงิน ในกรณีที่ผู้รับ เหมาก่อสร้างได้รับชำระหนี้จากทางราชการก่อนวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์จะต้องชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงิน ทั้งหมดหรือบางส่วนตามสัดส่วนที่ได้รับประโยชน์แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยธนาคารพาณิชย์ต้องทำหนังสือขอชำระหนี้ตามแบบแนบท้ายระ เบียบนี้ ภายในสามวันทำงานถัดจากวันที่ผู้รับ เหมาก่อสร้างได้รับชำระหนี้จากทางราชการ
- เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้รับชำระหนี้ในกรณีที่ผู้รับ เหมาก่อสร้างขอชำระหนี้ ก่อนวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงิน โดยผู้รับ เหมาก่อสร้างยังมิได้รับชำระหนี้จากทางราชการ ธนาคารพาณิชย์จะต้องชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงิน ทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ได้รับชำระหนี้ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยธนาคารพาณิชย์ต้องทำหนังสือขอชำระหนี้ตามแบบแนบท้ายระ เบียบนี้ ภายในวันทำงานถัดจากวันที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับชำระหนี้ดังกล่าว

- ง. ธนาคารพาณิชย์ต้องส่งสำเนาหรือรูปถ่ายหลักฐานการรับชำระหนี้จากทางราชการให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในสามวันทำงานถัดจากวันที่ผู้รับเหมาก่อสร้างได้รับชำระหนี้ดังกล่าวจากทางราชการ
- จ. ธนาคารพาณิชย์ต้องยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อชำระหนี้ตามข้อ ค. รวมทั้งดอกเบี้ยและชำระเบี้ยปรับตามข้อ ๔.

ในกรณีที่บัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ผู้ขายตั๋วสัญญาใช้เงินมีจำนวนไม่พอให้หักชำระหนี้ ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายตั๋วสัญญาใช้เงินยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจำหน่ายทรัพย์สินอื่นของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามจำนวนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรได้ทันทีเพื่อให้ได้เงินมาชำระหนี้

- ฉ. เมื่อเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยประสงค์จะไปตรวจดูหลักฐานเกี่ยวกับการออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามระเบียบนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องอำนวยความสะดวกและจัดการให้เป็นไปตามความประสงค์

๔. ในกรณีที่ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ขายให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่เป็นไปตามข้อ

๓ ข. หรือธนาคารพาณิชย์ไม่ขอชำระหนี้ตามข้อ ๓ ค. วรรคสองหรือสามธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดเบี้ยปรับจากธนาคารพาณิชย์ผู้ขายตั๋วสัญญาใช้เงินในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี สำหรับจำนวนเงินและตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบนี้แล้วแต่กรณี

ถ้าเหตุที่ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายตั๋วสัญญาใช้เงินต้องเสียเบี้ยปรับเกิดขึ้นเพราะความผิดของผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายตั๋วสัญญาใช้เงินจะเรียกเบี้ยปรับจากผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินได้ไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเรียกเก็บจากธนาคารพาณิชย์นั้น

๕. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิที่จะไม่รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินหรือลดวงเงินที่จะรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินลง โดยเฉพาะเมื่อมีการผิดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- ก. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ที่จะขายตั๋วสัญญาใช้เงินปฏิบัติไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

- ข. เมื่อบัญชี เงินฝากของธนาคารพาณิชย์มีไม่พอหักชำระหนี้จนได้มีการจำหน่ายทรัพย์สินอื่นของธนาคารพาณิชย์ไปเพื่อชำระหนี้ตามข้อ ๓ จ. วรรคสอง
- ค. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นว่ามีพฤติการณ์ในทำนองที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบนี้

บทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยในการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นอย่างมาก ส่วนหนึ่งจะเห็นได้จากการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ และสถาบันการเงิน ในรูปการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

ก. ผลต่อผู้ประกอบการ

วัตถุประสงค์หลักของการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินก็คือการให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินแก่ผู้ประกอบการที่ขาดแคลนเงินทุน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดดอกเบี้ยหรือส่วนลดในอัตราที่ต่ำ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินทุน เพื่อดำเนินกิจการโดยเสียต้นทุนในอัตราที่ไม่สูงจนเกินไปนัก ซึ่งผู้ประกอบการแต่ละประเภทกิจการก็ได้รับผลประโยชน์จากการให้ความอนุเคราะห์ของธนาคารแห่งประเทศไทยแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ลักษณะของกิจการ ซึ่งพอจะแยกลักษณะของกิจการที่ได้รับการอนุเคราะห์ออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓

การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่สำนักงานใหญ่

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทของตั๋วสัญญาใช้เงิน	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
ตั๋วสินค้าออก	๑๙,๑๔๔.๔	๒๓,๖๕๗.๐	๓๖,๗๙๔.๕	๔๒,๘๕๑.๗	๕๓,๗๒๐.๓
ตั๋วอุตสาหกรรม	๖,๗๐๔.๘	๖,๗๙๔.๓	๗,๒๒๘.๒	๗,๙๘๑.๑	๔,๙๔๖.๕
ตั๋วเกษตร	๒๐๖.๕	๒๓๖.๐	๒๓๗.๗	๘๗๓.๖	๑,๗๖๐.๙
รวมกรณีปกติ	๒๖,๐๕๕.๗	๓๐,๖๘๗.๓	๔๔,๒๖๐.๔	๕๑,๗๐๖.๔	๖๐,๔๒๗.๗
ตั๋วกรณีพิเศษ	-	-	๑,๒๓๓.๙	๖,๔๓๙.๙	๖,๒๒๕.๓
รวมทั้งสิ้น	๒๖,๐๕๕.๗	๓๐,๖๘๗.๓	๔๕,๔๙๔.๓	๕๘,๑๔๖.๓	๖๖,๖๕๓.๐
เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (ร้อยละ)	๑๔.๔	๑๗.๘	๔๘.๓	๒๗.๘	๑๔.๕๙

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๔

การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่สาขาธนาคาร

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
ตั๋วสินค้าออก	๗๑๓.๖	๔๓๕.๓	๒,๓๗๐.๐	๓,๑๖๘.๘	๓,๖๔๑.๓
ตั๋วอุตสาหกรรม	๓๓๒.๔	๖๑.๒	๗๐.๑	๑๑๖.๓	๑๑๐.๘
ตั๋วการเลี้ยงสัตว์	๐.๓	๒.๕	๕.๑	๗.๕	๑๖.๑
ตั๋วการค้าพืชผลการเกษตร	-	-	๘.๐	๔๑๘.๑	๖๓๖.๕
ตั๋วการค้าข้าว (ข้าวนาปรัง)	-	-	-	-	๑๖๐.๔
รวม	๑,๐๔๖.๓	๕๙๘.๐	๒,๔๕๓.๒	๔,๒๑๑.๗	๔,๕๖๕.๑
เพิ่มจากปีก่อน(ร้อยละ)	๔๕.๖	(๔.๕)	๑๔๕.๖	๗๑.๗	๘.๓๘

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. ผู้ส่งสินค้าออก

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ส่งสินค้าออกเป็นครั้งแรกตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ระบบการค้าข้าวส่งออกของไทยได้เปลี่ยนแปลงจากการผูกขาดของรัฐบาลไปเป็นให้เอกชนส่งออกได้โดยเสรี การจัดหาข้าวเพื่อส่งออกซึ่งเดิมสำนักงานข้าว กระทรวง เศรษฐกร เป็นผู้รับซื้อจากโรงสี ก็ตกเป็นหน้าที่ของเอกชนที่จะจัดหาและจัดส่งไปเองโดยตลอด ซึ่งจะต้องการใช้เงินเป็นจำนวนมากทั้งในการซื้อข้าวและชำระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้สนองตอบความต้องการของภาคเอกชน โดยประกาศรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินอันเกิดจากการค้าข้าวเป็นครั้งแรก กล่าวคือ ธนาคารจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินซึ่งออกตาม เลต เตอร์ออฟเครดิต หรือ เลต เตอร์ออฟออธริตี (กรณีส่งไปขายที่ญี่ปุ่น) ที่เปิดมาค้าข้าวและมีกำหนดชำระเงินไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันซื้อลดจากธนาคารพาณิชย์ในอัตราส่วนลดร้อยละ ๗ ต่อปี โดยที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องรับซื้อลดไว้ไม่เกินร้อยละ ๕ ต่อปี

เมื่อได้ออกประกาศให้ความอนุเคราะห์ไปแล้ว ปรากฏว่ามีธนาคารพาณิชย์มาขายช่วงลดตัวเพียง ๓๕.๗๘ ล้านบาท ในต้นปี ๒๕๕๕ และไม่มีอีกหลังจากนั้น ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลบางประการ เช่น วงเงินรับช่วงซื้อลดต่ำเกินไป พอค้ำรายใหญ่ ๆ ได้เครดิตจากต่างประเทศส่วนหนึ่งแล้ว แต่พอค้ำรายเล็ก ๆ ที่ต้องการเครดิตทำการส่งออกโดยวิธีฝากขายจึงไม่มีเอกสารที่อยู่ในข่ายรับช่วงซื้อลดต้องกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์โดยวิธีอื่น และระเบียบของธนาคารได้เริ่มเมื่อระบบค้าข้าวเอกชนดำเนินการมาแล้ว ๑ ปีเต็ม พอค้ำสามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบใหม่ได้ดีแล้ว เป็นต้น

ต่อมาในปี ๒๕๐๑ สถานการณ์การค้ากับต่างประเทศกำลังตกต่ำ การค้าขาดดุลติดต่อกันมานานหลายปี และมีภาวะเงินฝืดเนื่องจากฝนแล้งและงบประมาณประจำปีออกต่ำกว่าปกติมาก ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกระเบียบการรับช่วงซื้อลดขึ้น เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๑ เพื่อเป็นการช่วยเหลือปริมาณเงินทุนหมุนเวียนในท้องตลาด ซึ่งนอกจากระเบียบการส่ง เสริมสินค้าออกแล้วยังเป็นการเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันอีกด้วย โดยระเบียบการที่ออกใหม่นี้ได้ยกเลิกเรื่องการรับช่วงซื้อลดตัวเงินค้าข้าวส่งออก เพียงแต่เพิ่มให้เป็นสินค้าออกทั่วไปด้วย วงเงินที่รับช่วงซื้อลดเพิ่มเป็นร้อยละ ๗ ของมูลค่า เลต เตอร์ออฟเครดิต ส่วนสินค้าข้าวนั้นได้เพิ่มการรับช่วงซื้อลดสำหรับระยะหลังการส่งออกในกรณีที่ตัวแลกเงินมีกำหนดระยะเวลาด้วย โดยกำหนดรับช่วงซื้อลดไม่เกิน ๔๐ วัน ระเบียบการนี้ได้ใช้อยู่เป็นเวลา ๑๐ เดือนเศษ มีธนาคารพาณิชย์มาใช้บริการเป็นเงินเพียง

๑๕๔.๒ ล้านบาท หรือร้อยละ ๔.๕๔ ของยอดเงินให้กู้ยืมและซื้อลดของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด เมื่อสิ้นปี ๒๕๐๑ ทั้งนี้ เนื่องมาจากสาเหตุใหญ่ ๒ ประการ คือ ประการแรก อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราที่จะกู้ยืมได้จากต่างประเทศ ประการที่สอง การคิดค่าอากรแสตมป์ตามจำนวนเงินในตัวโดยไม่คำนึงถึงระยะเวลาทำให้ตัวถึงกำหนดชำระ เงิน เร็วต้อง เสียดอกเบี้ยในอัตราสูงกว่าตัวถึงกำหนดชำระ เงิน ซ้ำกว่า

ด้วยเหตุนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกระเบียบใหม่ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๒ โดยให้ลดอัตราส่วนลดลง เป็นร้อยละ ๕ ต่อปี และธนาคารพาณิชย์จะ เรียกเก็บจากลูกค้าได้ไม่ เกินร้อยละ ๗ ต่อปี และชดเชยค่าอากรแสตมป์ให้มากขึ้นตามอายุตัวเป็นการชั่วคราว จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๒ ได้มีการแก้ไขประมวลรัษฎากร กำหนดให้ปิดอากรแสตมป์อัตรา ๒๕ สตางค์ใน ตัวเงินไม่ว่าในลักษณะใดหรือมูลค่าเท่าใด

ต่อมาในปี ๒๕๐๓ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบการ เพื่อช่วย เหลือผู้ส่งสินค้าออก และ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยได้ขยายขอบ เขตการรับช่วง ซื้อลดระยะเวลาหลังการส่งออกให้ครอบคลุมถึงสินค้าออกทั่วไปอีกโดยไม่จำกัด เฉพาะเพียงแต่สินค้าข้าว เท่านั้น หลังจากนั้นธนาคารก็ได้ปรับปรุงระเบียบการในการช่วย เหลือผู้ส่งสินค้าออกอีกหลายครั้ง เพื่อ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๗๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ยกเลิกระเบียบ การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้ เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออกซึ่งใช้อยู่ตั้งแต่ เริ่มแรก รวม ๔ ฉบับด้วยกัน และ ออกใช้ระเบียบใหม่แทน เป็นการปรับปรุง เพื่อเพิ่ม ประโยชน์และความสะดวกแก่ ผู้ส่งออกและ ธนาคารพาณิชย์หลายประการ ซึ่งระเบียบการฉบับนี้ก็ยังใช้ ได้จนถึงปัจจุบัน แต่ได้มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพื่อความ เหมาะสม เป็นครั้งคราว

นอกจากนี้แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีบทบาทในการช่วย เหลือผู้ส่งสินค้า ออกเป็นกรณีพิเศษ เป็นครั้งคราวตามความ เหมาะสมและจำเป็นอีกหลายครั้ง เช่น

ในปลายปี ๒๕๑๔ ธนาคารได้ผ่อนผันให้ผู้ผลิตน้ำตาลซึ่งมิได้ เป็นผู้ส่งออกโดยตรง ออกตัวมาขายช่วงลดตามระ เบียบสินค้าออกได้ โดยให้ออกตัวตาม เลตเตอร์ออฟเครดิตหรือใบรับฝากสินค้า

ในปี ๒๕๑๔ ได้แก้ไขระเบียบ เกี่ยวกับการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามตัวแลกเงินที่มีกำหนดเวลาชำระเงิน โดยไม่กำหนดว่าธนาคารพาณิชย์จะซื้อตัวแลกเงินนั้นไว้หรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้การส่งเสริมการส่งสินค้าออกได้ผลมากยิ่งขึ้น

ในปี ๒๕๒๐ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ผ่อนผันให้ผู้ประกอบการส่งน้ำตาลทรายดิบไปจำหน่ายต่างประเทศออกตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายลดกับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะได้นำมาขายช่วงลดกับธนาคารแห่งประเทศไทยอีกทอดหนึ่งได้เป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงการผลิต และช่วงการส่งออกเพื่อเป็นการช่วยเหลือเงินทุนหมุนเวียนระหว่างทำการผลิตและระหว่างรอการส่งออก

อนึ่ง ในปี ๒๕๒๐ ได้เกิดภาวะฝนแล้งทำให้การปลูกพืชไร่ที่เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมผลิตอาหารกระป๋องเสียหาย อุตสาหกรรมผลิตอาหารกระป๋องบางรายไม่สามารถหาวัตถุดิบส่งออกภายในระยะเวลา ๑๔๐ วันได้ ธนาคารจึงผ่อนผันเป็นกรณีพิเศษให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมออกตั๋วสัญญาใช้เงินฉบับที่สองมาขายช่วงลดต่อได้อีกไม่เกิน ๑๔๐ วัน เฉพาะส่วนที่เกิดจากการส่งออกล่าช้าอันเนื่องมาจากสภาพการณ์ฝนแล้ง

ในปี ๒๕๒๑ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ส่งออกรายใหม่และรายย่อยให้มีเงินทุนหมุนเวียนไปใช้ในการดำเนินการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้มากขึ้น ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ประกาศให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ส่งออกรายย่อยที่ไม่เคยได้รับความอนุเคราะห์จากธนาคาร เป็นกรณีพิเศษเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในระเบียบการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยธนาคารได้เพิ่มจำนวนเงินการออกตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามตัวแลกเงินให้เป็นไม่เกินร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนเงินตามตัวแลกเงิน และธนาคารจะรับช่วงซื้อลดจากผู้ส่งออกรายย่อยแต่ละรายไม่เกินวงเงินหมุนเวียน ๕๐๐,๐๐๐.- บาท โดยผู้ส่งออกรายย่อยจะขอรับอนุเคราะห์ผ่านธนาคารพาณิชย์ได้เพียงแห่งเดียวในขณะใดขณะหนึ่ง

นอกจากนี้แล้ว ในปี ๒๕๒๒ เพื่อตอบสนองนโยบายส่งเสริมบริษัทการค้าระหว่างประเทศของรัฐบาล ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินแก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศ เป็นกรณีพิเศษต่างหากจากผู้ส่งออกรายอื่น สำหรับสินค้าออกที่ได้รับการส่งเสริมกล่าวคือ ธนาคารจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทที่เกิดจากการส่งสินค้าดังกล่าว เป็นจำนวนเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราปกติร้อยละ ๕ ของจำนวนเงินตามเอกสารประกอบตัว

สรุปแล้ว ผู้ส่งออกได้รับผลประโยชน์จากการให้ความอนุเคราะห์ของธนาคารแห่งประเทศไทยมากขึ้นตามลำดับ ดังจะเห็นได้จาก ณ วันสิ้นปี ๒๕๒๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุมัติให้ผู้ส่งออกที่มาขอรับความอนุเคราะห์ เป็นผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้ สามารถนำตัวสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดกับธนาคารได้เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้นถึง ๑,๑๔๔ ราย เป็นผู้ส่งออกกรณีปกติ ๑,๑๒๐ ราย ผู้ส่งออกรายย่อย ๑๔ ราย และบริษัทการค้าระหว่างประเทศ ๑๐ ราย ซึ่งผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้นี้ได้รับประโยชน์จากการนำตัวสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดกับธนาคารในปี ๒๕๒๔ เป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้นถึง ๕๓,๗๒๐.๓ ล้านบาท เมื่อเทียบกับระยะ ๕ ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นปีละ ๑๗.๐%, ๒๓.๖%, ๔๔.๔%, ๑๖.๕% และ ๒๕.๔% ตามลำดับ (ดังตารางที่ ๕)

ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๔ มียอดคงค้างการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออกเป็นเงิน ๑๒,๖๖๗.๗ ล้านบาท เป็นการรับช่วงซื้อลดจากธนาคารพาณิชย์ ๒๔ ธนาคาร ผู้ส่งออกที่ได้รับความช่วยเหลือประมาณ ๑,๑๔๔ ราย^๑ เมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ นับว่าสูงขึ้นตามลำดับ (ดังตารางที่ ๖) ซึ่งแสดงว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้เพิ่มความอนุเคราะห์แก่ผู้ส่งออกอยู่ตลอดเวลา

๒. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๐๖ เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรม และเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโดยได้ให้ความอนุเคราะห์ในรูประเบียบการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินอันเนื่องมาจากการซื้อวัตถุดิบของกิจการอุตสาหกรรม เพราะธนาคารเล็งเห็นว่า กิจการอุตสาหกรรมของประเทศยังอยู่ในระยะเริ่มต้น มิใช่น้อยที่ขาดเงินหมุนเวียนต้องกู้ยืมมาใช้ในอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้ต้นทุนสูง ยากที่จะ

^๑ ธนาคารแห่งประเทศไทย, หนังสือที่ระลึกในการเปิดอาคารสำนักงานใหญ่ธนาคารแห่งประเทศไทย ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๕ (กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด, ๒๕๒๕) หน้า ๑๘๔.

ตารางที่ ๕

การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก

แยกตามประเภทของ เอกสารประกอบตัว

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทของ เอกสาร	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
เลตเตอร์ออฟเครดิต	๘,๖๙๐.๕	๙,๖๗๘.๒	๑๔,๙๑๘.๘	๑๖,๓๐๙.๘	๒๘,๖๕๓.๑
ตั๋วแลกเงิน	๔๕๔.๐	๕๐๑.๙	๑,๐๑๗.๔	๒,๔๔๓.๖	๓,๘๗๔.๔
สัญญาซื้อขาย คำสั่งซื้อสินค้า	๓,๘๗๘.๔	๕,๕๓๕.๙	๗,๙๒๐.๓	๑๓,๑๐๐.๕	๑๕,๓๘๒.๘
ใบรับฝากสินค้า	๖,๐๘๑.๕	๗,๙๔๑.๐	๑๒,๙๓๘.๐	๑๐,๙๙๗.๘	๕,๘๑๐.๐
รวม	๑๙,๑๔๔.๔	๒๓,๖๕๗.๐	๓๖,๗๙๔.๕	๔๒,๘๕๑.๗	๕๓,๗๒๐.๓
เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (ร้อยละ)	๑๗.๐	๒๓.๖	๕๕.๕	๑๖.๕	๒๕.๔

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖

ยอดคงค้างการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจาก

การส่งออก เมื่อสิ้นไตรมาส

(หน่วย : ล้านบาท)

งวดไตรมาสสิ้นสุด	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
มีนาคม	๔,๕๗๖.๙	๕,๕๗๐.๗	๗,๗๖๘.๕	๑๑,๖๑๔.๑	๑๑,๓๕๘.๒
มิถุนายน	๔,๔๗๘.๖	๔,๖๑๓.๕	๗,๒๓๕.๘	๘,๖๓๔.๖	๙,๘๘๐.๘
กันยายน	๒,๗๖๖.๒	๓,๖๖๑.๐	๖,๘๒๘.๗	๗,๓๒๖.๗	๙,๑๐๘.๘
ธันวาคม	๓,๑๙๒.๖	๔,๕๙๑.๓	๙,๖๕๐.๓	๘,๓๘๑.๙	๑๒,๖๖๗.๗

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แข่งขันกับสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ การให้ความช่วยเหลือของธนาคารด้านนี้นอกจากจะช่วย
ให้อุตสาหกรรมมีต้นทุนต่ำลงแล้ว ยังส่งผลไปถึงผู้ผลิตและผู้ค้าวัตถุดิบในประเทศอีกด้วย

ต่อมาเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๗ ธนาคารได้ออกระเบียบการเพิ่มเติมโดย
ได้เพิ่มการให้ความช่วยเหลือถึงการผ่อนเวลาชำระเงินของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้วย ซึ่งใน
ระยะแรกให้เฉพาะผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้รับการอนุเคราะห์ตามระเบียบการซื้อวัตถุดิบแล้ว
เท่านั้น ต่อมาจึงได้ขยายไปถึงผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั่วไปด้วย เมื่อดำเนินการมาได้ระยะหนึ่ง
ธนาคารได้พิจารณาเห็นว่าความช่วยเหลือของธนาคารจะเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่ประเทศมาก
ที่สุดถ้าทำให้เกิดผลในทางส่งเสริมเกษตรกรรมไปด้วยในตัว เพราะจะทำให้ทั้งอุตสาหกรรมและ
เกษตรกรรมก้าวหน้าไปได้โดยมั่นคงและส่งเสริมซึ่งกันและกัน จึงได้ออกระเบียบใหม่เมื่อวันที่ ๑๖
เมษายน ๒๕๑๒ โดยกำหนดวงเงินที่รับช่วงซื้อลดตามจำนวนที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานให้มี
อัตราส่วนลดหลั่นกันตามประเภทของวัตถุดิบ เพื่อเป็นการเน้นความสำคัญของการใช้วัตถุดิบที่เป็น
ผลิตผลในประเทศ

ในต้นปี ๒๕๑๔ ราคาข้าวเปลือกตกต่ำและขายไม่ออก เป็นที่เดือดร้อนแก่ชาวนา
และผู้ผลิตเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากราคาข้าวในตลาดลดลง และประเทศไทยส่งข้าวออกได้
น้อยมาหลายปีติดต่อกัน ทำให้มีข้าวเหลือตกค้างเป็นจำนวนมาก เพื่อเน้นการสนับสนุนนโยบายของ
รัฐบาลและช่วยเหลือทางการ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกประกาศลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม
๒๕๑๔ รับช่วงซื้อลดข้าวสัญญาใช้เงินอัน เกิดจากการซื้อข้าวเปลือกของโรงสี เป็นกรณีพิเศษชั่วคราว
จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๔ นอกจากนั้นยังมีการแก้ปัญหาด้วยวิธีอื่นอีกพร้อมกันหลายทาง เช่น
การเลิกพิธีเมี่ยมข้าว การขายข้าวให้ต่างประเทศด้วยเงินเชื่อ ฯลฯ จนทำให้สถานการณ์ค่อย ๆ
ดีขึ้น เป็นลำดับ อนึ่ง ในปีเดียวกันนี้เองธนาคารได้ขยายการให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ประกอบการซึ่ง
เป็นลูกค้าของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเพิ่มเติมจากลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ตาม
ปกติ

ในปี ๒๕๒๐ อุตสาหกรรมผลิตกระดาษประสบปัญหาวัตถุดิบราคาแพง เพราะ
ผลผลิตได้น้อย ธนาคารจึงให้ความช่วยเหลือ เป็นกรณีพิเศษโดยกำหนดวงเงินจากการผลิตล่าสุดหรือ

เพิ่มอีกร้อยละ ๓๐ ของวงเงินเดิมแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่ากัน โดยให้ความอนุเคราะห์ไปจนถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ นอกจากนี้ ยังได้ให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่ส่งสินค้าที่ตนผลิตไปจำหน่ายต่างประเทศให้ได้รับประโยชน์ตามระเบียบอุตสาหกรรมและส่งออกเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมส่งออก

อนึ่ง เพื่อเป็นการช่วยเหลืออุตสาหกรรมในต่างจังหวัดและเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรือขนาดปานกลาง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกระเบียบการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยธนาคารจะให้ความอนุเคราะห์เฉพาะอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนหรือสินทรัพย์ถาวรสุทธิไม่เกิน ๒ ล้านบาท และกิจการนั้นมีโรงงานตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร หรือในกรณีที่โรงงานนั้นตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานครก็จะได้ได้รับความช่วยเหลือด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมกิจการในท้องถิ่นให้มีการใช้วัตถุดิบและการจ้างแรงงานในท้องถิ่นนั้น ๆ เพิ่มขึ้นอีกประการหนึ่งด้วย และได้กำหนดประเภทของอุตสาหกรรมที่จะช่วยเหลือไว้ถึง ๖๑ ประเภท

สรุปแล้ว ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้รับผลประโยชน์จากการให้ความอนุเคราะห์ของธนาคารแห่งประเทศไทยมากขึ้นตามลำดับ แต่ในปี ๒๕๒๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้งดการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่ช่วยตัวเองได้ลงไปมาก ณ วันสิ้นปี ๒๕๒๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุมัติให้ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่มาขอรับความอนุเคราะห์เป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่พึ่ง เชื้อถือได้ สามารถนำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดกับธนาคารได้เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๐๓ ราย เมื่อเทียบกับ ณ วันสิ้นปี ๒๕๒๓ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๓๓ ราย ลดลง ๓๐ ราย หรือร้อยละ ๒๒.๖๓ ซึ่งผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่พึ่ง เชื้อถือได้นี้ได้รับประโยชน์จากการนำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดกับธนาคารในปี ๒๕๒๔ เป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้น ๔,๙๔๖.๔๙ ล้านบาท เมื่อเทียบกับระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่า ในปี ๒๕๒๔ ลดลง (ดังตารางที่ ๗)

ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๔ มียอดคงค้างการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นเงิน ๑,๔๒๙.๙ ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ ปรากฏว่าลดลง (ดังตารางที่ ๘) ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารได้ลดวงเงินที่อนุมัติลงเหลือ ๑,๔๔๕.๐๘ ล้านบาท

เมื่อเทียบกับปี ๒๕๒๓ ซึ่งมีวงเงินอนุมัติ ๒,๐๖๗.๑๘ ล้านบาท ลดลง ๖๒๒.๑๐ ล้านบาท หรือร้อยละ ๔๓.๐๕

ตารางที่ ๗

การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม

แยกเป็นประเภทอุตสาหกรรม

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทสินค้า	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
ก. สิ่งทอ	๒,๐๓๙.๒๙	๒,๓๖๑.๓๖	๒,๘๓๓.๔๕	๓,๒๓๓.๙๑	๒,๕๗๖.๗
ข. อโลหะ	๒,๕๓๕.๙๗	๒,๔๐๒.๕๓	๒,๕๒๙.๕๑	๒,๖๕๒.๕๙	๗๔๕.๒
ค. โลหะมูลฐาน	๘๐๖.๔๗	๗๗๓.๒๖	๙๐๙.๘๐	๙๑๔.๖๒	๖๕๕.๐
ง. การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ ยกเว้นเครื่องจักรอุปกรณ์	๑.๗๐	๕.๑๐	๕.๑๐	๕.๑๐	๕.๑
จ. ไม้	๖๔.๒๘	๖๔.๕๙	๖๘.๖๙	๘๕.๒๘	๘๕.๔
ฉ. กระดาษ	๑๗๕.๕๑	๑๗๘.๙๓	๑๕๐.๖๑	๑๕๗.๖๑	๑๔๙.๒
ช. ยาง	๑๕๓.๖๒	๗๐.๙๑	๒๔.๐๑	๒๖.๕๖	๑๓.๒
ซ. เคมี	๒๐๑.๕๖	๒๐๒.๗๐	๒๐๘.๕๘	๒๔๕.๐๔	๑๘๘.๖
ณ. อาหารและเครื่องดื่ม	๖๐๗.๗๙	๖๓๙.๗๒	๕๖๗.๑๖	๖๑๗.๓๙	๕๒๕.๙
ญ. การผลิตเครื่องจักร เครื่องมือ และเครื่องใช้ไฟฟ้า	๑๑๘.๖๐	๙๕.๒๐	๓๑.๓๐	๔๒.๙๖	๒.๒
รวม	๖,๗๐๔.๗๙	๖,๗๙๔.๓๐	๗,๒๒๘.๒๑	๗,๘๘๑.๐๖	๔,๙๔๖.๕
เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (ร้อยละ)	๒๘.๒๔	๑.๓๔	๖.๓๙	๑๐.๔๒	(๓๘.๐๒)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

.ตารางที่ ๘

ยอดคงค้างการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจาก
การประกอบกิจการอุตสาหกรรม เมื่อสิ้นไตรมาส

(หน่วย : ล้านบาท)

งวดไตรมาสสิ้นสุด	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
มีนาคม	๑,๕๒๖.๘	๑,๗๖๐.๘	๑,๗๘๓.๐	๑,๙๙๒.๓	๑,๗๔๓.๖
มิถุนายน	๑,๕๒๕.๗	๑,๗๘๙.๒	๑,๗๑๘.๘	๒,๐๒๔.๐	๑,๙๙๒.๗
กันยายน	๑,๖๑๔.๖	๑,๖๖๐.๑	๑,๗๓๙.๓	๑,๙๐๒.๗	๑,๓๘๗.๖
ธันวาคม	๑,๗๓๒.๗	๑,๗๒๙.๒	๑,๙๒๔.๑	๒,๐๖๒.๑	๑,๙๒๙.๙

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. ผู้ประกอบการเกษตร

โดยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตระหนักดีว่าการเกษตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศมาตั้งแต่ต้น และธนาคารได้พยายามเข้าไปให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ แต่ในระยะแรก ๆ นั้น ทำไม่ได้ถนัดนักเนื่องจากการให้ความช่วยเหลือของธนาคารจะต้องกระทำผ่านสถาบันการเงินอื่น ๆ และเป็นการให้ความช่วยเหลือในทางอ้อม เช่น เป็นการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อการส่งสินค้าออกและเพื่อการอุตสาหกรรม เป็นต้น ในระยะต่อมาธนาคารได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในรูปแบบอ้อมเป็นคราว ๆ ไป ทั้งนี้โดยพิจารณาเห็นว่า ธกส. ซึ่งตั้งขึ้นมาเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๙ นี้เป็นธนาคารที่ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร การที่ธนาคารเข้าไปช่วยเหลือ ธกส. ก็เท่ากับ เป็นการช่วยโดยตรงแก่เกษตรกรให้สามารถหาเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นการลดต้นทุนในการผลิตได้ทางหนึ่ง ในระยะแรกของการให้สินเชื่อผ่าน ธกส. ในปี ๒๕๑๑ นั้น ธนาคารรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินของเกษตรกรผู้ผลิตจาก ธกส. ในอัตราร้อยละ ๗ ต่อปี โดย ธกส. คิดดอกเบี้ยจากเกษตรกรได้ในอัตราร้อยละ ๑๒ ต่อปี ที่กำหนดให้มีส่วนต่างถึงร้อยละ ๕ นี้ก็เพื่อให้ ธกส. มีกำลังให้กู้ยืมแก่เกษตรกรได้เพิ่มขึ้น วงเงินในระยะแรกนั้นได้กำหนดไว้ไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท และได้มีการขยายวงเงินเพิ่มขึ้นทุกปี จนในปี ๒๕๑๙ ได้กำหนดวงเงินถึง ๑,๐๐๐ ล้านบาท ธนาคารจึงเปลี่ยนแปลงวิธีการให้กู้ยืมแก่ ธกส. เสียใหม่ โดยหันมาใช้วิธีรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของ ธกส. ที่กระทรวงการคลัง เป็นผู้รับอาวัลแทนการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เนื่องมาจากการผลิตทางเกษตร ทั้งนี้เพราะ เห็นว่าวิธี เดิม เป็นวิธีที่ไม่สะดวกในทางปฏิบัติและ เสียค่าใช้จ่ายสูง และได้กำหนดวงเงินที่จะรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินจาก ธกส. ไว้ ๑,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่ง เงินจำนวนนี้ก็ ได้เพิ่มขึ้นทุกปี และมีวงเงินสูงถึง ๓,๕๐๐ ล้านบาทในปี ๒๕๒๕ นอกจากนั้นแล้วธนาคารยังได้ขยายการให้ความช่วยเหลือไปยังธนาคารพาณิชย์อีกด้วย แต่ผู้ผลิตทางการเกษตร เข้ารับบริการผ่านธนาคารพาณิชย์มีจำนวนไม่มากนัก ทั้งนี้อาจจะ เป็น เพราะธนาคารพาณิชย์คงจะมองเห็นว่าการรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากกิจการเกษตรกรรมมีความเสี่ยงสูง จึงเลือกซื้อตั๋วจากเกษตรกร เพียงบางราย เท่านั้น

ในปี ๒๕๑๒ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เพิ่มความช่วยเหลือด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากการผลิตฝ้าย เพื่อนำมาปั่นโรงงานปั่นด้ายและทอผ้า และในระยะต่อ ๆ มา

ธนาคารได้เพิ่มชนิดของการให้ความช่วยเหลือทางด้าน เกษตร เพิ่มขึ้น โดยคลุมไปถึงการซื้อผลิตผล ทาง เกษตรทุกชนิด การซื้อวัสดุการ เกษตร และการ เลี้ยงสัตว์ และในขณะ เดียวกันก็พยายามกระจาย การบริการนี้ออกไปในส่วนภูมิภาคมากขึ้น และ เพื่อ เป็นการสนับสนุน เกษตรกรยิ่งขึ้น ธนาคารได้ลด อัตรารับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้ เงินอัน เนื่องมาจากการผลิตทาง เกษตรลงจากร้อยละ ๗ ต่อปี เป็น ร้อยละ ๕ ต่อปี และให้ ธกส. ซื้อลดตัวดังกล่าวจากเกษตรกรในอัตราไม่เกินร้อยละ ๑๐ ต่อปี ลด ลงจากร้อยละ ๑๒ ต่อปี ใน เดือน เมษายน ๒๕๑๕

นอกจากนี้แล้ว ในบางระยะซึ่ง เกิดความจำเป็น เร่งด่วนและ เพื่อประโยชน์ต่อ ส่วนรวมในการแก้ปัญหา เฉพาะ เรื่อง ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือในด้านที่ เกี่ยวกับการ เกษตรหลายครั้งหลายหนด้วยกัน เช่น การช่วยเหลือให้โรงสีมี เงินทุนหมุนเวียนไปปรับซื้อ ข้าวจากชาวนา เมื่อราคาข้าวตกต่ำในปี ๒๕๑๔ หรือเมื่อเกิดภาวะการขาดแคลนปุ๋ยภายในประเทศใน ปี ๒๕๑๗ ธนาคารก็ได้ เพิ่มการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้ เงินจากบริษัทผู้นำปุ๋ย เข้าประเทศ เพื่อสนับสนุน ให้มีการนำปุ๋ยจากต่างประ เทศ เข้ามาได้เป็นการชั่วคราว เพราะได้พิจารณา เห็นว่าหากปล่อยให้ภาวะ การขาดแคลนปุ๋ย เกิดขึ้นนาน ๆ เกษตรกรจะ เดือดร้อนและทำให้เกิดผล เสียหายแก่ผลิตผลทางการ เกษตร ได้และในปีเดียวกันนั้น เอง เมื่ออุตสาหกรรมสิ่งทอมีปัญหาสินค้าล้นสต็อก เพราะอุปสงค์ทั้งภายในและ ภายนอกประเทศลดลง ธนาคารก็ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการสิ่งทอ โดยการรับ ช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้ เงินที่เกิดจากการชำระหนี้ค้ำวัสดุดิบและ เคมีภัณฑ์ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม สิ่งทอ นอกจากนี้ยังได้รับช่วงซื้อลดตัวที่เกิดจากการส่งผลิตภัณฑ์สิ่งทอออกเพื่อส่งเสริมการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์สิ่งทอในต่างประ เทศ และช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถให้ เครดิตแก่ผู้ซื้อต่างประ เทศได้นาน ขึ้น ทางด้านโรงงานน้ำตาล ในปี ๒๕๒๐ ธนาคารได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ผลิตโดยตรงให้สามารถ นำตัวสัญญาใช้เงินมาขายลดได้ ๒ ช่วง คือ ในช่วงการผลิต และช่วงรอการส่งออก ซึ่งก็ได้ช่วย บรรเทาความ เดือดร้อนของผู้ผลิตไปได้ นอกจากนี้แล้ว เพื่อช่วย เหลือผู้ค้าพืชผลเกษตร เพื่อให้การ รวบรวมพืชผล เกษตรที่จะนำออกมาสู่ตลาดมีความคล่องตัวขึ้น ธนาคารก็ได้ให้ความช่วยเหลือผู้ค้า พืชผล เกษตร เป็นครั้งคราวตามภาวะการณ์และความเหมาะสม โดยในปี ๒๕๒๒ ธนาคารได้กำหนดวง เงินช่วยเหลือไว้ถึง ๔,๐๐๐ ล้านบาท และในปี ๒๕๒๔ กำหนดไว้ ๕,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งนอกจากจะ เป็นการช่วย เหลือผู้ค้าพืชผล เกษตรแล้ว ในขณะ เดียวกันก็เป็นการ เสริมสภาพคล่องให้กับระบบ

ธนาคารพาณิชย์ในระยะที่ภาวะการเงินมีสภาพตึงตัวมากอีกด้วย

ปัจจุบัน ผู้ประกอบการเกษตรได้รับประโยชน์จากการให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ตามระเบียบการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินรวม ๔ ประเภท คือ ตั๋วการผลิตทางการเกษตร ตั๋วการเลี้ยงสัตว์ ตั๋ววัสดุการเกษตร และตั๋วมผลิตผล เกษตร เป็นประกัน

สำหรับการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเกษตร ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือประเภทถาวร ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการเกษตรมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้จะเห็นได้จากการที่มีผู้ประกอบการเกษตรมาขอรับความอนุเคราะห์จากธนาคารเพิ่มขึ้นทุกปีตามลำดับ (ดังตารางที่ ๔) ยกเว้นในปี ๒๕๒๐ ซึ่งธนาคารได้เปลี่ยนวิธีการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของ ธกส. ที่กระทรวงการคลังรับอาวัล ซึ่งทำให้ตั๋วการผลิตทางการเกษตรลดลง

ณ วันสิ้นปี ๒๕๒๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุมัติให้ผู้ประกอบการเกษตรสามารถนำตั๋วการผลิตทางการเกษตรมาขายช่วงลดผ่านธนาคารพาณิชย์ได้รวม ๔ ธนาคาร ภายในวงเงินอนุมัติ ๒,๑๒๖.๑ ล้านบาท และได้อนุมัติให้ผู้เลี้ยงสัตว์จำนวน ๔๑ ราย สามารถนำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดได้ภายในวงเงินอนุมัติ ๑๔๕.๗ ล้านบาท สำหรับตั๋วัสดุการเกษตร ไม่มีผู้นำตั้วมาขายช่วงลดตั้งแต่ปี ๒๕๒๒

ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๔ มียอดคงค้างการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเกษตรเป็นเงิน ๗๓๐.๓ ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ นับว่ามีอัตราการเพิ่มที่สูงขึ้นมาก ซึ่งแสดงว่าผู้ประกอบการเกษตรได้รับผลประโยชน์จากการให้ความช่วยเหลือจากธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นด้วย (ดังตารางที่ ๑๐)

ตารางที่ ๕

การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเกษตร

แยกตามประเภทของตั๋วสัญญาใช้เงิน

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
ตั๋วการผลิตทางการเกษตร	-	-	๐.๘	๖๒๕.๗	๑,๕๐๖.๘
ตั๋วการจัดซื้อวัสดุเกษตร	๒๒.๔	-	-	-	-
ตั๋วการเลี้ยงสัตว์	๑๘๔.๑	๒๓๓.๕	๒๓๖.๕	๒๔๗.๕	๒๕๔.๑
รวม	๒๐๖.๕	๒๓๓.๕	๒๓๗.๗	๘๗๓.๖	๑,๗๖๐.๕
เพิ่ม (ลด) จากปีก่อน (ร้อยละ)	(๖๕.๓๕)	๑๓.๒๗	๑.๖๒	๒๖๗.๕๒	๑๐๑.๕๗

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๐

ยอดคงค้างการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจาก

การเกษตร เมื่อสิ้นไตรมาส

(หน่วย : ล้านบาท)

งวดไตรมาสสิ้นสุด	๒๕๒๐ ^๑	๒๕๒๑ ^๒	๒๕๒๒ ^๓	๒๕๒๓ ^๓	๒๕๒๔ ^๓
มีนาคม	๘๗.๓	๑๑๒.๕	๑๐๙.๑	๑๓๑.๘	๓๖๐.๗
มิถุนายน	๘๔.๗	๑๐๙.๓	๑๐๙.๑	๓๘๐.๖	๖๗๕.๘
กันยายน	๙๕.๒	๑๐๘.๕	๑๑๑.๐	๒๑๓.๕	๑,๐๑๔.๑
ธันวาคม	๑๑๖.๙	๑๑๑.๖	๑๑๒.๗	๑๔๗.๖	๗๓๐.๓

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

- ^๑ ประกอบด้วย ตัวการผลิตทางการเกษตร ตัววัสดุเกษตร และตัวการเลี้ยงสัตว์
- ^๒ ประกอบด้วย ตัววัสดุทางการเกษตร และตัวการเลี้ยงสัตว์
- ^๓ ประกอบด้วย ตัวการผลิตทางการเกษตร และตัวการเลี้ยงสัตว์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าพืชผล เกษตรซึ่ง เป็นการให้ความช่วยเหลือประเภทชั่วคราว ในปี ๒๕๒๔-๒๕๒๕ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดวงเงินไว้ ๕,๐๐๐.๐ ล้านบาท เพียงสิ้นปี ๒๕๒๔ ธนาคารได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการค้าพืชผล เกษตรรวม ๑,๕๓๑ ราย เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓,๐๖๔.๘ ล้านบาท มีตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าพืชผล เกษตรคงค้าง เป็นเงิน ๑,๐๘๓.๔ ล้านบาท

๔. ผู้ประกอบการอื่น ๆ

นอกจากผู้ส่งสินค้าออก ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการ เกษตร แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ประกอบการอื่น ๆ เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นอีกด้วย เช่น ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการค้า โดยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับเหมาก่อสร้างในรูปการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น

สำหรับผู้รับเหมาก่อสร้าง ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินจากผู้รับเหมาก่อสร้าง เป็นเงิน ๒๖.๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๒๓ ๑๕๕.๕ ล้านบาท ในปี ๒๕๒๔ และ ๔.๕ ล้านบาท ในปี ๒๕๒๕ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๕ ธนาคารได้อนุมัติให้ผู้รับเหมาก่อสร้างที่มาขอรับความอนุเคราะห์ เป็นผู้รับเหมาที่พึงเชื่อถือได้ สามารถนำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายกับธนาคารได้รวม ๑๘ ราย และมีตั๋วสัญญาใช้เงินคงค้างรวม ๓.๐ ล้านบาท

๕. ผลต่อสถาบันการเงิน

โดยที่การให้ความอนุเคราะห์ทางด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการของธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องกระทำผ่านสถาบันการเงิน ดังนั้น นอกจากผู้ประกอบการที่มาขอรับความอนุเคราะห์จะได้รับผลประโยชน์โดยตรงแล้ว สถาบันการเงินต่าง ๆ ที่เป็นสื่อกลางก็พลอยได้รับผลประโยชน์ตามไปด้วย อาทิ เช่น ทำให้ได้แหล่งเงินทุน โดยเสียอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ ทำให้ได้ผลตอบแทนเป็นส่วนต่อระหว่างอัตรารับช่วงซื้อลดและอัตราซื้อลด ทำให้ได้แหล่งเงินทุนเพื่อนำไปขยายการให้บริการแก่ลูกค้าตามที่ต้องการ นอกจากนี้แล้ว ในขณะที่เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงิน เช่น เกิดภาวะเงินฝืดตัว

ก็สามารถนำเงินไปช่วยเพิ่มสภาพคล่องได้อีกด้วย ฯลฯ ซึ่งบทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีต่อสถาบันการเงินแต่ละประเภทก็ผลแตกต่างกันไปแล้วแต่กิจการ เช่น

๑. ธนาคารพาณิชย์

โดยปกติแล้วธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะให้สินเชื่อกู้ยืมโดยการรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินประเภทต่าง ๆ อยู่แล้ว ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการด้วยวิธีรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินของประเทศไทยที่กระทำผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ จึงเท่ากับเป็นการเสริมสภาพคล่องให้กับธนาคารพาณิชย์โดยตรง ในขณะที่ในบางครั้งธนาคารพาณิชย์เกิดขาดแคลนสภาพคล่องโดยธนาคารพาณิชย์จะนำตั๋วสัญญาใช้เงินที่ตนรับช่วงซื้อลดหรือซื้อไว้ และอยู่ในเกณฑ์ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดนำมาขายช่วงลดให้กับธนาคารแห่งประเทศไทยอีกต่อหนึ่ง นอกจากนี้แล้วในระยะเวลาที่เกิดภาวะเงินตึงตัวในระบบ เศรษฐกิจการเงินทั้งภายในและภายนอกประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้มีส่วนเข้าไปช่วยเหลือธนาคารพาณิชย์ โดยการเพิ่มเงินเข้าไปในระบบเพื่อให้เกิดภาวะเงินตึงตัวผ่อนคลายลงบ้าง เช่น ในปี ๒๕๒๒ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าพืชผล เกษตรภายในวงเงินถึง ๘,๐๐๐ ล้านบาท และในปี ๒๕๒๔ รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าพืชผล เกษตรภายในวงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นการให้ความอนุเคราะห์ เป็นกรณีพิเศษในช่วงเวลาที่เห็นว่าจำเป็น เท่านั้น

โดยที่พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์มีข้อกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินสดสำรองในอัตราค่อนข้างสูง ทำให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อได้น้อย และต้องหันมาพึ่งพาธนาคารแห่งประเทศไทย แต่การกู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์จำเป็นจะต้องมีพันธบัตรรัฐบาลไทยเป็นหลักประกัน ซึ่งก็ไม่สะดวกนัก เพราะธนาคารพาณิชย์ต้องนำพันธบัตรรัฐบาลไทยส่วนหนึ่งไปค้ำรองไว้เป็นเงินสดสำรอง เฉพาะส่วนที่เหลือจากที่นำไปค้ำรองไว้เป็นสำรองตามกฎหมายเท่านั้น จึงจะนำไปเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงต้องหาตราสารอื่นที่ธนาคารแห่งประเทศไทยยอมรับนำมาเป็นเอกสารประกอบการกู้ยืมเงินได้ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความอนุเคราะห์โดยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากธนาคารพาณิชย์ จึงเท่ากับเป็นการช่วยเหลือธนาคารพาณิชย์ให้สามารถกู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้มากกว่าเดิม

นอกจากนี้แล้ว การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดจากธนาคารพาณิชย์ไว้เพียงร้อยละ ๕ ต่อปีเท่านั้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้แหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าท้องตลาดมาก จึงสามารถนำเงินไปปล่อยเครดิตได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตราส่วนลดในการรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่จะนำไปขายช่วงลดให้กับธนาคารแห่งประเทศไทยไว้ไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี ซึ่งธนาคารพาณิชย์ก็ได้รับผลประโยชน์เป็นส่วนต่างในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี

๒. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เฉพาะตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อการเกษตรเท่านั้น เพราะ ธกส. ตั้งขึ้นมา ก็เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และสถาบันการเกษตรต่าง ๆ แต่เนื่องจากเกษตรกรและสถาบันการเกษตรต่าง ๆ มีความต้องการสินเชื่อด้านเกษตรมาก แต่ละสถาบันการเงินต่าง ๆ ก็ไม่ค่อยเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือนัก เนื่องจากความเสี่ยงภัยมีสูงมาก ดังนั้น ภาระหนักจึงตกแก่ ธกส. แต่ ธกส. ก็มีเงินทุนหมุนเวียนจำกัด ไม่สามารถสนองตอบความต้องการเงินทุนของผู้ประกอบการเกษตรได้มากนัก เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการเกษตรโดยรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน ก็จึงเท่ากับเป็นการช่วยเหลือ ธกส. ด้วย ซึ่งนอกจาก ธกส. จะได้แหล่งเงินทุนในเงินจำนวนสูงแล้ว ธกส. ยังเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำมากอีกด้วย โดยในระยะแรก ธนาคารแห่งประเทศไทยคิดอัตรารับช่วงซื้อลดเพียงร้อยละ ๗ ต่อปี ในปี ๒๕๑๑ โดย ธกส. จะคิดส่วนลดจากผู้ประกอบการเกษตรได้ไม่เกินร้อยละ ๑๒ ต่อปี ต่อมาในปี ๒๕๑๒ อัตรารับช่วงซื้อลด ลดลงเหลือร้อยละ ๕ ต่อปี และอัตราส่วนลด ลดลงเหลือร้อยละ ๑๐ ต่อปี ธกส. ได้รับส่วนต่าง (margin) เป็นค่าบริการด้านการขายช่วงลดตัวร้อยละ ๕ ต่อปี ในระยะหลังต่อมา ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เพิ่มการให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ประกอบการเกษตรเพื่อให้ครอบคลุมถึงกิจการทุกประเภทที่จำเป็นต่อการพัฒนา เศรษฐกิจ เช่น รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตเกษตรเป็นประกัน การจัดซื้อวัสดุเกษตร และการเลี้ยงสัตว์ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดไว้เพียงร้อยละ ๕ ต่อปี และ ธกส. หรือธนาคารพาณิชย์จะคิดอัตราส่วนลดจากผู้ประกอบการเกษตรได้ไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี

อนึ่ง ในปี ๒๕๑๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่ ธกส. โดยหันมาใช้วิธีการรับซื้อลดตัวของ ธกส. แทนการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน เพราะเห็นว่าเป็นวิธีการที่สะดวกและประหยัดกว่าวิธีเดิม เพราะปริมาณตัวสัญญาใช้เงินมีเพิ่มทวีมากขึ้น ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงคิดดอกเบี้ยในอัตราเดิม และได้กำหนดวงเงินสูงสุดไว้ ๑,๐๐๐ ล้านบาท และต่อมาก็ได้เพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปี ๒๕๒๔ ได้กำหนดวงเงินไว้สูงถึง ๔,๕๐๐ ล้านบาท และคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราลดพิเศษเพียงชั่วคราว เพื่อช่วยเหลือการประสพภาวะการขาดทุนของ ธกส. เพียงร้อยละ ๑ ต่อปี ปัจจุบัน (ปี ๒๕๒๖) กำหนดวงเงินไว้ ๓,๐๐๐ ล้านบาท และคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓.๕ ต่อปี

๓. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ในปี ๒๕๑๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินไปถึงลูกค้าของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพิ่มเติมจากการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินจากลูกค้าของธนาคารพาณิชย์โดยปกติ ทั้งนี้ โดยเฉพาะตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมเท่านั้น โดยที่ธนาคารได้พิจารณาแล้วเห็นว่าบริษัทเงินทุนฯ ในขณะนั้นกำลังอยู่ในระหว่างขยายตัว และต้องการเงินทุนเพิ่มเติมเพื่อนำไปช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและผู้เลี้ยงสัตว์ ธนาคารจึงควรมีส่วนเข้าไปช่วยเหลือโดยตรง นอกจากนี้แล้ว ธนาคารยังได้ให้สินเชื่อบริษัท ยาวแก่บริษัทเงินทุนฯ โดยตรงอีกด้วย

๔. บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในรูปการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม เพื่อเป็นการช่วยสภาพคล่องแก่บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เมื่อเกิดภาวะการเงินตึงตัว และได้ให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทหลักทรัพย์และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ในรูปการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ในภาวะที่การเงินตึงตัว ซึ่งเป็นการช่วยเหลือในระยะสั้นเพียงชั่วคราว เมื่อหมดความจำเป็นแล้วก็ยกเลิกการให้ความอนุเคราะห์

ปัจจุบัน (ปี ๒๕๖๖) ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือระยะสั้นแก่บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือสภาพคล่อง โดยรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าหมดความจำเป็นก็ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือต่อไปอีก สำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม เป็นเงิน ๒,๒๔๒.๓ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๓ ๖,๑๑๑.๑ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๔ และ ๑,๑๒๓.๓ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๕ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ มีบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ธนาคารอนุมัติให้นำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดได้รวม ๔๔ ราย และมียอดตั๋วสัญญาใช้เงินคงค้างรวม ๑๐๑.๒ ล้านบาท

ค. ผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินแก่กิจการต่าง ๆ โดยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน นอกจากจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้ประกอบการและสถาบันการเงินต่าง ๆ แล้ว ในที่สุดผลก็ตกแก่เศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ทั้งนี้ เพราะการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์แก่กิจการประเภทใด ก็ได้พิจารณาโดยละเอียดแล้วว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความอนุเคราะห์แก่กิจการที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การส่งออก การประกอบกิจการอุตสาหกรรม และการประกอบกิจการเกษตรกรรม เป็นต้น ในด้านการส่งออก ทำให้ผู้ส่งออกได้แหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ทำให้ต้นทุนต่ำ สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ ทำให้ประเทศไทยสามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศได้มากขึ้น ทำให้ได้เงินตราต่างประเทศเข้ามามากขึ้น อันเป็นการช่วยลดการขาดดุลการค้า ในด้านการประกอบกิจการอุตสาหกรรม เป็นการส่งเสริมให้มีการลงทุนมากขึ้น ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ และช่วยให้คนมีงานทำมากขึ้น และในด้านการประกอบกิจการเกษตรกรรม ทำให้เป็นการเพิ่มผลผลิตข้าวไร่ ข้าวนา และเกษตรกรโดยทั่วไปมีงานทำ มีรายได้ มีการส่งออกผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแล้วยังมีส่วนในการพัฒนาสังคมควบคู่กันไปด้วย

ที่กล่าวข้างต้นนี้ เป็นการให้ความช่วยเหลือประเภทवार ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ความช่วยเหลือแก่ธุรกิจ ในสาขาต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยไม่มีกำหนด ระยะเวลา เล็ก แต่ไม่ได้หมายความว่าธนาคารแห่งประเทศไทย จะต้องให้ความช่วยเหลือตลอดไป อาจ พิจารณายกเลิกหรือแก้ไข เปลี่ยนแปลงระ เียบยได้ เมื่อ เห็นสมควร

นอกจากการให้ความช่วยเหลือประเภทวารแล้ว ในบางขณะที่ระบบเศรษฐกิจของ ประเทศประสบปัญหา หรือ เพื่อตอบสนองนโยบายระยะสั้นของรัฐบาลในช่วงนั้น ๆ ธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ยังได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นการชั่วคราวอีกหลายครั้งหลายหน เช่น ในปี ๒๕๒๒ และปี ๒๕๒๔ เกิดภาวะ เงินตึงตัวในระบบ เศรษฐกิจ การเงินทั้งภายในและภายนอกประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ได้เข้าไปมีส่วนช่วยเหลือ โดยการ เพิ่ม เงิน เข้าไปในระบบ เพื่อให้เกิดภาวะ เงินตึงตัวผ่อนคลายนบ้าง ส่วนหนึ่ง เป็นการให้ความช่วยเหลือ โดยการรับ (รับช่วงซื้อลดและรับซื้อ) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการ ค้าพืชผลเกษตร ซึ่งนอกจากจะ เป็นการช่วยผ่อนคลายนภาวะ เงินตึงตัวในระบบ เศรษฐกิจ การเงินแล้ว ยัง เป็นการช่วยให้มีการรวบรวมพืชผล เกษตรออกสู่ตลาดมีความคล่องตัวสูงขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ธนาคาร แห่งประเทศไทยยังได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นการชั่วคราวแก่กิจการอื่น ๆ อีกหลายประเภท เช่น การ ช่วยสภาพคล่องของบริษัท เงินทุนและบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ โดยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิด จากกิจการ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม จากบริษัท เงินทุนและบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ และ เพื่อ เป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะ ส่ง เสริมธุรกิจหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีความคล่องตัวและดำเนิน การอย่างมีระ เียบยแบบแผน เพื่อให้ เป็นประโยชน์แก่ระบบ เศรษฐกิจ การเงินของประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ให้สิน เชื้อแก่บรรดาบริษัทหลักทรัพย์และบริษัท เงินทุน หลักทรัพย์ที่เป็นสมาชิกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อนำไปใช้ในการประกอบกิจการนายหน้าซื้อ ขายหลักทรัพย์ และกิจการค้าหลักทรัพย์ โดยกำหนดวง เงินที่จะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการ ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ครั้งแรกไว้ถึง ๑,๐๐๐ ล้านบาท

ทางด้านการส่งสินค้าออก ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออก รายย่อยในปี ๒๕๒๑ โดยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากผู้ส่งออกรายย่อย ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ที่จะช่วยเหลือผู้ส่งออก รายใหม่และรายย่อยให้มี เงินทุนหมุน เรียนใช้ในการดำเนิน การเพื่อส่ง ออกได้มากขึ้น

และในเดือนมกราคม ๒๕๒๒ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมให้นำตัวสัญญาใช้เงินมาขายให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ต่อมาในเดือนธันวาคม ๒๕๒๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ส่งข้าวข้าวโพด และมันสำปะหลัง ที่ออกไปจำหน่ายต่างประเทศและมีเงื่อนไขการชำระเงินค่าสินค้า เกิน ๑๕๐ วัน โดยจะรับช่วงซื้อลดตัวคร่าวละไม่เกิน ๑๕๐ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๑ ปี เพื่อเป็นการส่งเสริมการส่งข้าว ข้าวโพด และมันสำปะหลัง ให้สามารถแข่งขันในการจำหน่ายในตลาดต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น

ทางด้านเกี่ยวกับ เกษตรและอุตสาหกรรม ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือให้โรงสีมีเงินทุนหมุนเวียนไปรับซื้อข้าวจากชาวนาเมื่อราคาตกต่ำ ปี ๒๕๑๔ หรือเมื่อเกิดการขาดแคลนปุ๋ยภายในประเทศในปี ๒๕๑๗ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เพิ่มการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินจากบริษัทผู้นำปุ๋ย เข้าประเทศ เพื่อสนับสนุนให้มีการนำปุ๋ยจากต่างประเทศเข้ามาได้ เป็นการชั่วคราว และในปี ๒๕๑๗ นั้นเอง เมื่ออุตสาหกรรมสิ่งทอมีปัญหาสินค้าล้นสต็อก เพราะอุปสงค์ทั้งภายในและภายนอกประเทศลดลง ธนาคารแห่งประเทศไทยก็เข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการกิจการสิ่งทอ โดยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการชำระหนี้ค่าวัตถุดิบและเคมีภัณฑ์ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอ นอกจากนี้ยังได้รับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งผลิตภัณฑ์สิ่งทอออก เพื่อส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สิ่งทอในต่างประเทศ และช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถให้เครดิตแก่ผู้ซื้อต่างประเทศได้นานขึ้น ในขณะที่โรงงานน้ำตาลประสบความเดือดร้อน ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ผลิตโดยตรงให้สามารถนำตัวสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดได้ ๒ ช่วง คือ ในช่วงการผลิตและช่วงรอการส่งออก ทางด้านผู้ค้าข้าว ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นพิเศษแก่ผู้ค้าข้าวในฤดูกาลที่ข้าวนาปรังจะออกสู่ตลาด โดยการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าข้าวผ่านธนาคารพาณิชย์ในปี ๒๕๒๔ หรือทางด้านผู้รับเหมาก่อสร้าง ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้เข้าไปช่วยเหลือผู้รับเหมาก่อสร้างให้มีเงินทุนหมุนเวียนไปในการดำเนินการสำหรับช่วงที่ได้ส่งมอบงานแก่ส่วนราชการแล้ว และอยู่ในระหว่างรอการเบิกจ่ายเงินจากทางราชการ

สรุปแล้ว การให้ความอนุเคราะห์โดยการรับช่วงซื้อและรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศเป็นอย่างมาก เพราะธนาคารได้พิจารณาให้ความอนุเคราะห์ เพียงเฉพาะกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย